

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2011-09-05
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr M 3731-10

KLAGANDE

1. Thomas Blomgren, Kyrkvägen 39, 441 60 Alingsås
 2. Ingemar Ericsson, Gamla Kungsvägen 13, 441 96 Alingsås
 3. Lisbeth Eriksson, Oriongatan 1 B, 441 36 Alingsås
 4. Birgit Hellquist, Gamla Kungsvägen 4, 441 96 Alingsås
 5. Per-Olof Hellquist, Gamla Kungsvägen 4, 441 96 Alingsås
 6. Fija Wersén, Gamla Kungsvägen 3, 441 96 Alingsås
 7. Andreas Wörner, Gamla Kungsvägen 15, 441 96 Alingsås
 8. Annica Wörner, Gamla Kungsvägen 15, 441 96 Alingsås
 9. Anders Yngersten, Gamla Kungsvägen 3, 441 96 Alingsås
 10. Ingvar Holmström
- Ombud: Advokat Anna Marcusson, Box 16295, 103 25 Stockholm
11. Ann-Charlotte Richardson, 12 Woolwell Drive, PL6 7JP Plymouth, Storbritannien
 12. George Richardson, 12 Woolwell Drive, PL6 7JP Plymouth, Storbritannien
 13. Släviksvägens samfällighetsförening, c/o Anders Hanson, Släviksvägen 19, 441 96 Alingsås

MOTPART

Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Göteborg, 403 40 Göteborg

MOTPART OCH KLAGANDE

Swerock Aktiebolag, 556081-3031, c/o PEAB, Swerock AB, att: Monica Soldinger
Anders Perssonsgatan 14, 401 80 Göteborg
Ombud: Advokat Daniel Drott och advokat Erica Nobel, Stora Nygatan 64,
211 37 Malmö

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut 2010-10-27 i ärende nr 551-81676-2009, se bilaga 1

SAKEN

Ansökan om tillstånd till täktverksamhet på fastigheten Österbodarna 1:9 i Alingsås kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar länsstyrelsens beslut endast på följande sätt.
Tillståndet tidsbegränsas till 2031-12-31.
Villkor 6, 7 och 19 ges följande lydelse:

Dok.Id 166109

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänerns borg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 09:00-16:00

6. Buller från täktverksamheten inklusive transporter mellan verksamhetsområdet och väg E20 får inte utomhus vid bostäder överskrida följande nivåer:

Ekvivalent ljudnivå

Vardag	kl. 07.00-18.00	50 dB(A)
Sön- och helgdag	kl. 07.00-22.00	45 dB(A)
Kväll	kl. 18.00-22.00	45 dB(A)
Natt	kl. 22.00-07.00	40 dB(A)

Momentana ljud vid arbete nattetid (kl. 22.00-07.00) får inte vara högre än 55 dB(A) utomhus vid bostäder.

De angivna ekvivalentvärdena ska kontrolleras genom immissionsmätningar eller närfältsmätningar med beräkningar. Kontroll ska ske inom 6 månader efter att verksamheten påbörjats och därefter så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer eller då tillsynsmyndigheten bestämmer.

Om de angivna bullernivåerna överskrids ska bolaget vidta omedelbara och tillräckliga åtgärder så att värdena kan klaras.

7. Starkt bullrande verksamhet som borrhning, sprängning, förkrossning och skutknackning får bedrivas endast helgfria vardagar måndag till och med fredag kl 07-18. Efterkrossning får bedrivas endast helgfria vardagar måndag till och med fredag kl 07-20.

19. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast 6 månader efter att tillståndet tagits i anspråk. Programmet ska bl. a. omfatta provtagning av vattenkvaliteten.

Övriga överklaganden avslås.

BAKGRUND

Sedan Swerock AB (bolaget) ansökt om tillstånd till täktverksamhet på fastigheten Österbodarna 1:9 i Alingsås kommun (fastigheten) beviljade Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län (delegationen) tillstånd till verksamheten samt beslutade om vissa villkor för denna. Delegationens beslut har nu överklagats av bolaget och ett antal närboende.

YRKANDEN M.M.

Släviksvägens samfällighetsförening har yrkat att delegationens beslut upphävs.

Ann-Charlotte Richardson och George Richardson (makarna Richardson) har i första hand yrkat att delegationens beslut upphävs. I andra hand har de yrkat att tillståndet förenas med följande villkor.

- Att bolaget innan verksamheten påbörjas ska anlägga bullervallar mellan E20 och de nämast liggande fastigheterna söder/sydost om vägen.
- Att bolaget återplanterar skog på det avverkade området samt runt den tänkta arbetsplatsen för att skapa en bullerdämpande ridå.
- Att bolaget innan verksamheten påbörjas och sedan med jämna mellanrum ska utföra mätningar av halten finpartikulärt material inomhus i närbelägna hushåll utan brukare av tobak.

Thomas Blomgren har i första hand yrkat att delegationens beslut upphävs. I andra hand har han yrkat att tillståndet förenas med följande villkor.

- Alla personer som exponeras av kvartshaltigt stendamm bör genomgå ett årligt spirometritest.
- Krav på besiktning av oljdeponin.
- Starkt bullrande verksamhet bör begränsas till vardagar kl. 07.00 – 16.00.
- Trafik till och från tåkten bör ej ledas via trafikplats Västra Bodarna.

Ingemar Ericsson, Lisbeth Eriksson, Birgit Hellquist, Per-Olof Hellquist, Fija Wersén, Anders Yngersten, Andreas Wörner och Annica Wörner

(I. Ericsson m.fl) har i första hand yrkat att delegationens beslut upphävs. I andra hand har de yrkat att tillståndet tidsbegränsas till 2010 och att det förenas med följande villkor.

- Lastbilstransporter till och från täktområdet får endast ske väster om E20.
- Den bullervall som bolaget åtagit sig att utföra ska vara färdigställd innan brytning får ske.
- Starkt bullrande verksamhet, som avses i villkor 7 i delegationens beslut, får inte förekomma under perioden juni-augusti varje år.

Ingvar Holmström har i första hand yrkat att delegationens beslut upphävs och att bolagets ansökan avvisas, alternativt avslås. I andra hand har han yrkat att tillståndet tidsbegränsas till den 31 december 2015 och att villkoren i tillståndet ändras och kompletteras enligt följande.

- Den bullervall som bolaget åtagit sig att utföra ska vara uppförd innan täktverksamheten får påbörjas.
- Tunga transporter till och från täktområdet ska ske på lokalvägen på den västra sidan om E20. Utfart och påfart till E20 ska ske vid trafikplats Västra Bodarna.
- Villkor 4 ska föras med tillägget ”Insynsskydd i form av befintlig trädbarriär ska behållas”.
- Sista stycket i villkor 6 ska utgå.
- Villkor 7 ska föras med tillägget ”sådan verksamhet får dock inte bedrivas under perioden 1 juni - 30 augusti varje år.

Bolaget har medgett att anlägga en bullervall i samband med avbaningen samt att trädbarriären ska behållas som insynsskydd. Bolaget har bestritt motparternas övriga yrkanden och för egen del yrkat följande ändring av villkoren i delegationens beslut.

- Att villkor 7 ändras så att det får följande lydelse.
”Starkt bullrande verksamhet som borrhning, sprängning, förkrossning och skutknackning får bedrivas endast helgfria vardagar måndag till fredag kl. 07 - 18. Efterkrossning får bedrivas endast helgfria vardagar måndag till fredag kl. 07 - 20. Utlastning, transport, underhåll, reparationer och annan mindre bullrande verksamhet får ske även på andra tider.”

- Att villkor 19 ändras så att det får följande lydelse.

”Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter att tillståndet tagits i anspråk. Programmet ska bl.a. omfatta provtagning av vattenkvalitén.”

Länsstyrelsen har medgett bolagets yrkanden och bestritt övriga yrkanden.

Samtliga närboende som klagat har bestritt bolagets yrkanden.

Släviksvägens samfällighetsförening har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande.

Trafik

Det är högst olämpligt att förlägga en bergtäkt i direkt anslutning till den lokalväg som är skolväg för de barn som bor i området. Det är oklart om delegationen har fog för sitt påstående att företaget visat på realistiska lösningar som innebär att den tunga trafiken inte behöver blandas med gång- och cykeltrafikanter. En cykelbana mellan Hagtorslätt och Hästeryd hjälper inte trafikanter från Hallstorp, Slävik och Hästeryd. Resten av sträckan från tåkten till Västra Bodarna saknar gång- och cykelbana och ingen vägbelysning är planerad för denna sträcka. Trafikverkets beslut om hel trafikplats vid Hästeryd hjälper bara situationen delvis eftersom tung trafik ändå kommer att vara tillåten på lokalvägen. Även om det byggs ett helt mot kvarstår riskerna för oskyddade trafikanter vid in- och utfarten från tåkten. Bolagets förslag att cyklister ska använda den gamla Kungsvägen är orealistisk eftersom den består av en gammal skogskörväg med mycket ojämnt underlag och den dessutom är en lång omväg.

Insyn

En bergtäkt förfular området. De siktlinjer som omnämns i beslutet är gjorda innan den nya lokalvägen byggdes. Den öppning i berget som gjorts för den nya lokalvägen innebär helt fri sikt från flera fastigheter rakt in i täktområdet. Även från lokalvägen kommer det bli fri sikt in i täktområdet. Ett fem meter högt insynsskydd

kommer inte lösa problemet eftersom en del av verksamheten kommer ske på höjder långt över denna nivå. Att använda plank eller containrar som insynsskydd vore att förfula området.

Buller

De bullerberäkningar som gjorts är osäkra. Boende på fastigheten Slävik 1:27 har väckts tidigt på mornarna av skutknackning och krossning som utförts under lokalvägsbygget i Hästeryd. Förklaringen kan vara att de topografiska förutsättningarna kan göra att ljudet i verkligheten kan spridas på annat sätt än vad beräkningsmodellerna prognostiserar. Det är en stor försämring av livskvaliteten att inte kunna sova med öppet fönster under sommarsemestern. Den oro för att detta buller kommer bli vanligt i framtiden som flera boende i området gett uttryck för utgör risk för psykisk ohälsa. Hänsyn har inte tagits till SNV RR 1978:5 rev 1983 där det anges att skutknackning och liknande impulsiv verksamhet inte får överstiga 45 dB(A) ekvivalent ljudnivå som riktvärde. Det förefaller dessutom problematiskt att använda ekvivalent ljudnivå som riktvärde eftersom skutknackning är ett ettrigt momentant ljud som är väldigt genomträngande just när det pågår.

Lokalisering

Att Alingsås kommuns översiktsplan anger platsen för en eventuell framtida bergtäkt verkar starkt ha påverkat ansökan. Andra motiv som rör intresse för boendemiljö och utveckling som ger plats för fler att bo i detta område tas det ingen hänsyn till. Utbyggnaden av E20 kommer vara avslutad innan täktverksamheten påbörjats varför argumentet att bergmassor behövs vid utbyggnaden inte längre är relevant. Täkten planeras samtidigt som länsstyrelsen nyligen beslutat om att inrätta ett naturreservat i området pg.a. dess unika natur- och kulturmiljö. Det saknas samordning kring hur naturen lämpligast används.

Makarna Richardson har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande.

Behov

Ärendet har dragit ut så på tiden att argumentet att täkten skulle förse E20 med material vid utbyggnaden av sträckan Ingared-Alingsås är överspelad. Den

planerade utbyggnaden av E20 genom Alingsås kräver inga större massor berg och trafikverket planerar att mestadels placera material för att kunna fullfölja sina arbeten. Trafikverket har skjutit upp ombyggnaden av E20 Tollerød-Ingared p.g.a. kostnader för att omhänderta stora massor berg som måste bort. Det vore naturligt att Trafikverket använde dessa bergmassor när genomfart Alingsås genomförs. Det är inte lämpligt att tåkten ska förse hela Göteborgsregionen med material eftersom avståndet mellan bergtäkt och leveransplats enligt bolaget inte bör överstiga 20 km. Det är 40 km mellan fastigheten och Göteborg. Inom Alingsås kommun finns minst fyra fungerande bergtäkter som kan tillfredsställa kommande behov i närområdet. Östads stiftelses bergtäkt kan leverera alla produkter som behövs vid en framtida utbyggnad av E20 genom Alingsås. Länsstyrelsen har inte bemött frågan om att Alingsåsområdet allt mer kommer att utvecklas som bosättningsort för Göteborgs- och Lerumsområdet. SGU har inte haft tillgång till provmaterial från den planerade tåkten inför sitt yttrande i målet. Domstolen har alltså inga opartiska utvärderingar av berganalysen att gå efter vad beträffar lämpligheten att den planerade tåkten kan producera material lämpligt för vissa avsnitt i ett vägbygge.

Buller, trafik m.m.

Transporterna till och från verksamheten kommer att påverka deras närmiljö mycket negativt genom buller, damning, avgasföroreningar, fara för oskyddade trafikanter som skolbarn och gående. Den fem meter höga bullervall som bolaget erbjudit sig att anlägga kommer kanske skärma av ljud från trafiken till och från verksamheten men inte från buller som genereras vid täktområdet genom borrar och sprängning och inte heller från buller när lastbilar på väg från bergtäkten accelererar ut på E20. Klargörande behövs för om verksamheten ska omfatta ytterligare anläggningar för t.ex. asfaltkokning och krossning. Det saknas en långsiktig plan för hur den tänkta bergtäkten ska bearbetas. Bolagets yrkande om möjlighet att få efterkross på kvällstid beror på att efterkrossen har lägre kapacitet än förkrossen. Detta argument är helt kommersiellt till bolagets fördel på bekostnad av ortsbefolkningens hälsa. Länsstyrelsens förslag att regelbundet tillåta momentana bullernivåer på upp till 55 dB(A) kan inte accepteras. Bullerutredningen grundar sig på oklara ingångsdata och ett okänt dataprogram. Domstolen borde ge bolaget i uppgift att låta utföra riktiga bullermätningar på olika avstånd från följande bullrande aktivitet på representativa

höjder: Skutknackning, arbete med för- och efterkross och högt belägna borrarbeten med förknippade sprängningar. En studie av under hur många arbetsår bolaget kommer arbeta på en höjd ovanför de planerade bullernedsättande åtgärderna saknas. Under en 12 timmars arbetsdag kan man förvänta sig att en tung lastbil trafikerar tillfarterna till tälten var sjätte minut. Av utredningen framgår inte om det är sannolikt med försäljning av bearbetade produkter som t.ex. asfalt och vilka konsekvenser sådan verksamhet skulle ha för transportbilden. Buller som uppstår från följdverksamheter och medföljande transporter har inte utretts varför miljökonsekvensbeskrivningen brister i omfång och utförlighet. Lokalvägen har byggts så att allt buller i samband med en eventuell bergtäkt kommer att förstärka ljudnivåerna på grund av ekoeffekter. Vägverkets normer för maximala nivåer på buller från trafik och åtgärder mot dessa har inte beaktats.

Damning och övriga störningar

En bergtäkt skulle medföra negativa konsekvenser för bygdens skönhet och för kulturbygden Hemsjö. Åteplanteringen av skog bör ske omedelbart, det är oacceptabelt att vänta till efter verksamhetens avslutande. Om arbete vid tälten tillåts nattetid kommer hela trakten påverkas och störas av starkt ljus från platsen. Ljuset skulle innebära förstörelse av miljön genom att det bl.a. skulle förstöra nattseendet för närboende och möjligheterna att se stjärnhimlen. Bolagets utredning indikerar att allt arbete ovanför en höjd av ca 87 m klart kommer synas från fastigheten Hästeryd 1:60 och många andra fastigheter i området. Det är välkänt att finpartikulärt material från bearbetning av berg i alla dess former kan ha en negativ inverkan på människors lungor. Finpartikulärt material sprids över mycket stora avstånd och de hus som ligger närmast en bergtäkt kommer att utsättas för kontamination. Krossat material producerar massor av damm och bolaget kan inte alltid tillämpa dammbekämpande åtgärder. Det föreligger framskridna planer på att göra området runt Färgensjöarna till ett naturreservat. Hur kan en bergtäkt vara förenlig med ett naturreservat?

Thomas Blomgren har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Från fastigheten Österbodarna 1:9 sker avrinning av vatten till Hästerydsbäcken. Trollsjön, som ligger i Hästerydsbäckens avrinningsområde är en viktig lekplats för

bl.a. grodor. Täckbotten är placerad på så låg nivå att det finns en uppenbar risk för att sprickbildning i de översta berglagren kommer göra att vattenbalansen rubbas så att vattnet börjar rinna åt ett annat håll än tidigare och att det påverkar våtmarkerna i området samt att vattennivån sänks. Detta strider mot miljömålet myllrande våtmarker. Frågan om våtmarkerna berörs inte i miljökonsekvensbeskrivningen. Västra Bodarna samhälle är beläget ca 1,2 - 1,5 kilometer från täktområdet i nordlig riktning. Här finns dagis, förskola och skola för årskurs ett till sex. Hit kommer det kvartshaltiga stendammets spridas. Alla personer som utsätts för dammet bör genomgå ett årligt spirometritest. En partikelutredning behöver utföras. Olja från tågolyckan i Västra Bodarna har dumpats på den nedlagda soptippen där det belagts med ett lager blålera. Med tanke på de vibrationer täktverksamheten kan medföra bör en riskanalys av oljedeponin utföras och krav på ytterligare besiktningar ställas. Täktstillstånd ska inte beviljas innan oljan har sanerats. Starkt bullrande verksamhet bör begränsas till vardagar kl. 07.00 – 16.00. Trafik till och från täkten bör ej ledas via trafikplats Västra Bodarna.

I. Ericsson m.fl har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. God hushållning med bl.a. naturresurser innebär att sökanden ska ha visat att ett klart behov föreligger av det som ska utvinnas för att ett ingrepp i naturmiljön ska få göras. Kommersiella skäl ska inte vägas in. Bolagets behovsredovisning är mycket grund och i väsentlig del felaktig. Anledningen till att den 13 år gamla översiktsplanen redovisar det aktuella området som möjligt för bergtäkt är att ombyggnaden av E20 vid den tiden bedömdes kräva stora mängder krossmaterial. Numera står det klart att E20 inte kräver något material som skulle kunna motivera den aktuella täkten. Detta innebär att såväl översiktsplanen som materialförsörjningsplanen bör ses över. Alingsås tätort och Floda/Lerumsområdet har inte behov av en ny bergtäkt. Frågan har inte prövats ordentligt av delegationen. Flera bostadsbyggnader ligger på kortare avstånd än 500 meter från den planerade täkten. Ett bostadshus ligger endast på ett avstånd om ca 350 meter. Ett tillstånd är därför oförenligt med Boverkets allmänna råd Bättre plats för arbete.

Ingvar Holmström har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Miljökonsekvensbeskrivningen är undermålig och kan inte godkännas.

Miljökonsekvenserna av verksamheten är inte tillräckligt utredda. Behov av material från tälten föreligger inte och lokaliseringen är undermålig. En godkänd miljökonsekvensbeskrivning är en processförutsättning. Samråd har inte utförts på ett korrekt sätt. Tillståndet ska därför upphävas. Om tillstånd meddelas ska det tidsbegränsas eftersom det inte finns skäl att i detta fall meddela ett tidsobegränsat tillstånd. Ytterligare villkor behöver då föreskrivas för att minska risken för att verksamheten orsakar skada eller olägenhet på människors hälsa och miljö.

Behov

Att tälten skulle behövas för utbyggnaden av E20 är inte längre ett relevant argument eftersom vägen är i det närmaste färdigställd. Inte heller i övrigt finns behov av det aktuella materialet som kan produceras av andra tälter i närområdet. Det åligger bolaget att visa att det finns behov av materialet. Mot bakgrund av det definitiva ingrepp i naturen som sker vid nyetablering av en takt ska stor vikt läggas vid att lokaliseringen är den rätta och att behov av materialet från tälten faktiskt föreligger. Att taktens lokalisering stämmer med materialförsörjningsplan och översiktsplan är inte avgörande för att lokaliseringen ska kunna godtas. Att öppna en ny takt i regionen främst av konkurrensskäl kan inte anses som god hushållning med naturresurser. Tillstånd har beviljats i strid mot bestämmelserna i 2 och 3 kap miljöbalken.

Buller

Påverkan från trafikens buller på närboende är inte tillräckligt utredd. Det fulla motet leder till att stor del av takttrafiken kommer gå öster om E20, mycket nära bl.a. hans fastighet Hästeryd 1:2. Samtliga transporter från Göteborg till tälten och alla transporter som ska norrut kommer passera på den östra sidan av E20. Utgångspunkt för störningarna från takttrafiken är den tillståndsgivna mängden och inte en antagen normalproduktion. Det är oklart vilken utredning som ligger till grund för delegationens slutsats att de ekvivalenta ljudnivåer som normalt föreskrivs som acceptabla inte kommer att överskridas även med maximalt antal transporter till och från tälten inberäknade. Det är också oklart vilka fastigheter som omfattas av delegationens slutsats. Vidare berör bullerutredningen inte maxnivåerna avseende momentana ljud som är tillämpliga nattetid. Även

Miljönämnden i Alingsås kommun har ansett att länsstyrelsen bör avvakta med sitt beslut till dess att en ny bullerutredning inhämtats.

Vatten

Miljönämnden i Alingsås kommun har tillstyrkt ansökan under förutsättning att försiktighet med överskottsvattnet iakttas generellt men i synnerhet under den föröring känsliga perioden 1 oktober – 30 april. Arbeten och åtgärder som kan leda till grumling eller annan förorening av vatten ska så långt som möjligt förläggas vid annan tid än under denna period. Motsvarande villkor har dock inte fastställts av delegationen. Verksamhetsområdet är beläget inom vattenskyddsområdet för Färgens vattentäkt och transporterna till och från täkten kommer att gå genom det inre skyddsområdet. Trots detta har tillstånd meddelats med den enda restriktionen för sökanden att uppföra en sedimentationsanläggning i enlighet med sitt åtagande. Avrinningen från det aktuella verksamhetsområdet leds till sjön Färgen som är en dricksvattentäkt. Avrinningen leds via Hästerydsbäcken där det enligt uppgift förekommer öring. Verksamhetens påverkan på grund och ytvatten är inte tillräckligt utredd. Vattenförekomsten i sjön Färgen har bedömts ligga i riskzonen för att inte uppfylla god ekologisk status 2015. Mark- och miljödomstolen bör därför överväga om tillstånd till verksamhet kan beviljas utan att det är utrett att verksamheten inte kommer påverka vattenförekomstens status. Frågan om verksamhetens påverkan på enskilda brunnar och vattentäkten är inte tillräckligt utredd. Mot bakgrund av de oklarheter som finns i utredningen är delegationens utformning av villkor 19 ett minimikrav. Mot denna bakgrund finns det också skäl att tidsbegränsa tillståndet.

Insyn, landskapsbild m.m.

Det insynsskydd som framgår av samrådet och ansökan är decimerat och det är tveksamt om den tunna trädbarriär som finns bevarad kommer att stå kvar oberoende av aktivt ingripande från sökanden. Syftet med ett insynsskydd är i första hand att undgå den påverkan verksamheten kan ha på landskapsbilden och kulturmiljön i området, inte minst för närboende. På senare år har området runt sjön Stora Färgen uppmärksammat som ett viktigt strövområde. I det arbetsmaterial som finns upprättat anges bl.a. att landskapet kring Färgensjöarna har betydande

ekologiska värden. Tåktverksamheten kan antas ha betydelse för området genom bl.a. bullerstörningar och påverkan på vatten. Statens Geologiska Undersökningar (SGU) har inte beretts tillfälle till yttrande i målet. Det kan inte uteslutas att SGU har synpunkter att komma med. Mot bakgrund av de förändringar som skett efter ansökans ingivande och vilken påverkan detta har på landskapsbilden samt hur dessa påverkar buller och damning är samrådet inte korrekt utfört.

Bolaget har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande.

Skyddsåtgärder

De av bolaget föreslagna skyddsåtgärderna är av sådant slag att tillståndet inte behöver tidsbegränsas. Tillståndet är dessutom väl avgränsat vad gäller mängd, yta och djup. Avbaningsmassorna läggs upp på + 80 meter så att en 5 meter hög bullervall anläggs mot öster. Denna uppförs under etapp ett i samband med avbaningen vilket innebär att bullervallen kommer vara på plats innan brytningen påbörjas. Avbaningsmassorna kommer att självsås och genom detta kommer bullervallen smälta in i omgivningen.

Lokalisering

Ur ekonomisk och miljömässig synpunkt bör en tåkt befinna sig nära såväl producenten som en större allmän väg. Det aktuella området ligger därför väl placerat genom sin närhet till E20. Trafikverket har sedan ansökan skickades in beslutat att bygga en hel trafikplats vid Hästeryd med gång- och cykelväg genom hela trafikplatsen. Detta innebär att tåkttrafiken kommer gå direkt till och från motorvägen. Varken den tidigare omdiskuterade lokalvägen väster om E20 eller trafikplats Västra Bodarna kommer att användas. För att kunna producera den volym tillståndet medger behöver företaget kunna bedriva verksamhet även under sommarmånaderna. Naturvårdsverkets begränsningsvärden för immissionsnivåer kommer att innehållas med god marginal vilket innebär att eventuell omgivningspåverkan från verksamheten i form av buller kommer att vara låg och miljönyttan med en begränsning av verksamhetstiden ringa. En begränsning av verksamheten under sommarmånaderna kan inte anses vara förenlig med

2 kap 7 § miljöbalken. Miljökonsekvensbeskrivningen, som godkänts av delegationen, belyser alla relevanta aspekter. Delegationen har i sitt beslut prövat verksamhetens tillåtlighet i relation till lokaliseringen i enlighet med miljöbalken. Syftet med den planerade tåkten är dels att försörja ombyggnaden av E20 med parallellvägsystem, dels att försörja Alingsås tätort och Floda/Lerumsområdet med krossat ballastmaterial. E20 genomfart Alingsås finns med i den nationella planen för transportsystemet under perioden 2010-2021. Byggstart beräknas ske under perioden 2016-2018. Behovet av nya bergtäkter har ökat eftersom riksdagen antagit ett miljömål som innebär minskad naturgrus användning. Av en skrivelse från Konkurrensverket daterad 2009-09-17 (dnr 390/2009) framgår dessutom att Konkurrensverket länge framfört att antalet bergtäkter och omfattningen av enskilda bergtäkter inte bör begränsas av behovsbedömningar. Behov kan föreligga ur konkurrenssynpunkt oavsett att tillgång och efterfrågan vid en mer teknisk beräkning framstår som att de är i balans. Såvitt Konkurrensverket förstår innebär förändringarna i 9 kap miljöbalken som trädde i kraft den 1 augusti 2009 att lagstiftaren nu anammat detta synsätt. Den särskilda behovsprövningsregeln som tidigare fanns för bergtäkter är numera borttagen. Antalet tänkbara platser för en bergtäkt i närheten av tätorter är mycket begränsat. Den sökta tåkten ligger precis intill en helt ny trafikplats som leder direkt ut på E20, tåkten ligger i ett område med stor efterfrågan på materialet, de närmaste bostadshusen ligger ca 380 meter från tåkten och inga hus finns utmed anslutningsvägen. Området är utpekad i Alingsås kommuns översiktsplan som ett lämpligt område för bergtäkt och området klassas som rekommenderad täkt i materialförsörjningsplanen för Alingsås kommun. Provtagning visar att materialet är väl lämpat till bärlager, det kan sannolikt användas för valda slitlager och flygmätningar visar att materialets gammaindex är lågt varför det skulle kunna användas till bostadsbyggande. Jordlagret är mycket tunt inom i stort sett hela området, det finns inga registrerade natur- eller kulturvärden i området och det finns inga registrerade hotade arter. En naturvärdesbedömning har gjorts på platsen och denna visar att det inte finns några skogliga naturvärden inom området. Företaget har ett avtal med markägaren och den totala uttagbara mängden bergmaterial är uppskattningsvis ca 5,1 miljoner ton.

Buller och transporter

De framtida ljudnivåerna runt tälkten har beräknats för ett stort antal driftsfall och etapper. Ljudeffekten beräknas med hänsyn till bl.a. källans ljudnivå och höjd, mätavstånd, markdämpning och avskärmningar. De upplevda bullernivåerna för närboende kommer inte att öka till följd av transporterna till och från tälkten. Transporterna kommer i första hand utnyttja trafikplats Hästeryd eftersom trafikplatsen kommer byggas om till ett fullt mot. Vid maxuttag kommer tälkten i genomsnitt generera 128 lastbilstransporter, inklusive returtransporter, per årsmedeldygn. Tälktfordonen kommer i genomsnitt vid maxuttag medföra en ökning av den totala trafiken på E20 med 0,72 procent. Vid normaluttag blir ökningen 0,36 procent. I dagsläget utgör den tunga trafiken 11,6 procent av den totala trafiken på E20. Med tälktfordonen kommer denna andel bli 12,2 procent vid maxuttag eller 11,9 procent vid medeluttag. Även om skutknackning skulle anses vara ett impulsljud kommer Naturvårdsverkets riktvärden att innehållas med god marginal. Skutknackaren ger tillsammans med de övriga maskinerna upphov till ekvivalenta ljudnivåer på högst ca 41 dB(A). Vid impulsljud ska riktvärdet för buller sänkas med 5 dB(A) vilket innebär att ljudnivån för skutknackningen får uppgå till 45 dB(A).

Vatten

Eventuellt överskottsvatten från tälkten ska avledas till en tät sedimentationsdamm med oljeavskiljare. Sedimentationsbassängen placeras i den nordöstra delen av brytningsområdet där brytningen startar. Efter att ha passerat oljeavskiljaren avleds vattnet till diket. Vattenkvaliteten i diket och sedimentationsdammen kommer att kontrolleras i kontrollprogrammet. Referensprover kommer att tas i diket innan verksamheten startar. Risken för att ett läckage i tälkten ska påverka vattenkvaliteten är minimal. Det enda arbete som beräknas göras vid tälkten är själva anläggandet av sedimentationsdammen. Bolaget avser att följa Norconsults rekommendationer avseende bäckarna.

Insyn

Skogsavverkningen har skett oberoende av den planerade tälkten. En trädbarriär har lämnats kvar som insynsskydd. Nya träd kommer efter hand att växa upp inom hela

området och göra trädbarriären ännu tätare i de nedre delarna. Brytning av den del av tälten som behöver insynsskyddas delvis med hjälp av trädskärmen kommer ske i den sista etappen, etapp 4. När det gäller insyn från nordost har varken lokalvägen eller bullerskärmen någon inverkan på insynen. Det viktiga är att skogen behålls i norr. Med största sannolikhet kommer ingen insyn förekomma om träden är 15 meter höga. Möjligen kan absolut översta kanten på tälten synas på mycket långt håll.

Samråd

Alla fastighetsägare till bebodda fastigheter närmare än 1 000 meter från brytningsområdet bjöds in till samrådet som ägde rum i augusti 2009. Inbjudan gjordes även via annonser i Göteborgs Posten och Alingsås Tidning.

Damning

Sedan ansökan gjordes har nya resultat framkommit i ett forskningsprojekt gällande eventuella effekter av damning från tälter på vegetation. Det finns inget som talar för att dammet skulle kunna vara ett hälsoproblem flera hundra meter från tälten. Merparten av dammet sedimenterar inom några tiotal meter från dammkällan.

Vibrationer

Oljedeponin ligger ca 850 meter från den planerade bergtälten. På detta avstånd är markvibrationerna mycket små. Det bedöms som uteslutet att vibrationer från de planerade sprängningarna skulle ha någon negativ påverkan på deponin. Varken skred, sättningar, sprickbildning eller påverkan på grundvattnet är möjliga vid de vibrationsnivåer som kan förväntas i och kring området.

Yrkandet avseende villkor 7

Angående yrkandet om ändring av villkor 7 har bolaget anförut i huvudsak följande. Eftersom efterkrossen har lägre kapacitet än förkrossen skulle det underlätta företagets produktion avsevärt att få möjlighet att efterkrossa även kvällstid. Naturvårdsverkets begränsningsvärden för immissionsnivåer avseende externt industribuller under kvällstid på 45 dB(A) kommer att kunna innehållas med

mycket god marginal i samtliga mätpunkter. Efter en avvägning mellan ekonomi, teknik och miljö måste det anses rimligt att yrkandet bifalls.

Yrkandet avseende villkor 19

Angående yrkandet om ändring av villkor 19 har bolaget anfört i huvudsak följande. I förslaget till kontrollprogram för täkten föreslås kontroller av vattenkvaliteten i diket öster om täkten samt i utsläpp från sedimentationsdammen. Läget för brunnarna i närheten av täkten har bestämts med hjälp av brunnsarkivet. Inom ca 500 meter från täkten ligger inga brunnar som är registrerade i brunnsarkivet. De närmaste kända brunnarna som inte är med i brunnsarkivet ligger ca 400 meter eller mer från täkten. På detta avstånd är det ytterst osannolikt att täkten ens teoretiskt skulle kunna påverka vattenkvaliteten. På grund av närheten till den kraftigt trafikerade E20 är det däremot möjligt att vägen skulle kunna inverka på vattenkvaliteten. Det är därför inte relevant att brunnarna ska ingå i kontrollprogrammet för täkten. Bolaget vill hellre mäta vattenkvaliteten i närområdet. Företaget godtar dock att referensprov tas innan verksamheten påbörjas.

Yttrande från SGU

Bolaget har inhämtat ett yttrande från SGU i vilket SGU anfört i huvudsak följande. SGU har utifrån sitt verksamhetsområde inget att erinra mot att tillstånd till täktverksamhet meddelas. Enligt SGU:s bergkvalitetskarta är den planerade täkten lämplig för obundna lager, men mindre lämplig för asfaltsbundna lager. Entreprenörens analysresultat visar bättre värden. SGU har inte några egna analysresultat från det planerade täktområdet. Den närmsta, bästa berggrunden för vägändamål återfinns i en smal, nord-sydlig korridor ca sex kilometer väster om täktområdet, inom den s.k. mylonitzonen. Denna zon är dock lokaliserad utanför Alingsås kommun delvis i strandnära miljö. Den geologiska beskrivningen av de borrhärlor som tagits ut indikerar att materialet kan användas för obundna lager och möjligheten för en del asfaltsbundna lager. Förslaget brytningsområdet består av berg i dagen med vissa inslag av sandig morän och torvmarker. Det finns således inget grundvattenmagasin av betydelse i jordlagren. Vad gäller grundvatten i berg har utvärdering av brunnsinformation från SGU:s brunnsarkiv utförts.

Utvärderingen baseras på uppgifter om brunnar 500 m eller längre från området och det konstateras att brunnar saknas inom det föreslagna brytningsområdet eller i dess närområde. Utifrån tillgängliga data anser SGU att den utförda redovisningen ger en god översikt samt att slutsatsen att det inte föreligger någon risk för att i undersökningen ingående brunnar dräneras av täktverksamheten är rimlig.

Länsstyrelsen har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Efterkrossning är sådan mindre bullrande verksamhet som normalt brukar tillåtas på andra tider än dagtid 07-18. Avståndet till kända brunnar kring täkten är så långt att någon risk för påverkan från täktverksamheten på vattentillgång eller vattenkvalitet i dessa brunnar inte är sannolik. Krav på vattenprovtagning och analyser i brunnar bedöms inte befogat. De frågor som tas upp i överklaganden från kringboende har behandlats i samband med prövningen av bolagets ansökan. Inget av det som framförts bedöms tillföra något nytt som skulle föranleda ändrat ställningstagande från länsstyrelsens sida. Den oljedeponi som nämnts i målet och som inte behandlats i täkttillståndet avser två avslutade kommunala deponier som är registrerade i länsstyrelsens MIFO-databas (Metodik för Inventering av Förorenade Områden). Deponierna är belägna på så stort avstånd från täktområdet att risken för skada och därav påföljande utläckage av föroreningar på grund av vibrationer bedöms som försumbar.

Miljöskyddsnämnden i Alingsås kommun har yttrat sig i målet och anfört i huvudsak följande. Den tillstyrker verksamheten under förutsättning att yttrande från SGU erhålls. Den tillstyrker villkor på att bullervall ska uppföras före verksamhetens start. Den tillstyrker villkor om att trädbarriär ska behållas som insynsskydd. För villkor 19 i delegationens beslut krävs att nollprovtagning sker innan verksamheten startar. Den avstyrker övriga förslag på nya och ändrade villkor.

Störningar på grund av buller och trafiksituationen motiverar inte avslag. Trafikverket har ändrat utförandet på trafikplats Hästeryd till ett helt trafikmot. Behovet av en ny bergtäkt i området är tillräckligt redovisat. Eventuellt kan behovet inom den tänkta täktens beskrivna försörjningsområde försörjas av redan befintliga

täkter. Ur landskapsbildssynpunkt bedöms lokaliseringen sammantaget gynnsam. Den delar uppfattningen att E20 utgör en risk för näraliggande brunnars vattenkvalitet men menar samtidigt att det inte bör utgöra skäl för att begränsa verksamhetsutövarens kontroll. Kontroll bör anses rimligt för att möta omgivningens farhågor. Att tidsbegränsa tillståndet skulle vara av underordnat värde eftersom nytt tillstånd vanligen erhålls när tillståndstiden löpt ut, om det finns material kvar att bryta. Risken för att täkten skulle påverka oljedeponin är mycket liten med hänsyn till avstånd och avrinningsförhållanden. Skulle större spricksystem öppnas och drastiskt påverka mossmarken mellan deponin och täkten kan dock inte påverkan på deponin helt uteslutas. Verksamhetsutövaren för en miljöfarlig verksamhet är skyldig att bedriva egenkontroll. I egenkontrollen ska utföras en riskanalys för verksamheten. Påverkan på mossen bör på rimligt sätt kunna belysas inom ramen för riskanalysen. Någon särskilt villkor behövs därför inte. En partikelutredning går utöver vad som normalt krävs av en täktverksamhet. Ett insynsskydd bör anpassas till omgivningen varför en trädbarriär är lämpligast. Den utgår från att Trafikverket tar sitt ansvar för att fastigheten Hästeryd 1:2 får bullerplank.

De närboende Gunnar Andreasson, Margoth Andreasson och Gunnar Holmström har yttrat sig i målet.

DOMSKÄL

För etablering av miljöfarliga verksamheter gäller enligt 2 kap. 6 § miljöbalken att verksamheten ska lokaliseras till sådan plats att ändamålet kan uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Enligt 2 kap. 3 § miljöbalken gäller vidare att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Mark- och miljödomstolen gör bedömningen att den av bolaget valda platsen från transportsynpunkt är bra placerad invid E20. Platsen omfattas inte av någon

detaljplan men är utpekad i kommunens ÖP som ett område lämpat för bergtäkt. Att en kommunal ÖP är ett viktigt underlag för lokaliseringen av en täkt framgår bl. a. av propositionen ”Enklare och bättre täktbestämmelser” (2008/09:144) s 13. Platsen hyser vidare inte några utpekade särskilda naturvärden och omfattas inte av utpekade riksintressen för andra ändamål. Angående dessa synpunkter uppfyller platsen miljöbalkens lokaliseringskrav. Det som bör bedömas närmare är, tidsbegränsning av tillståndet, omfattningen av störningarna för närboende och utformningen av skyddsåtgärder, begränsningar och försiktighetsmått samt vissa övriga frågor som de klagande fört fram.

Tidsbegränsning av tillståndet

Flera av de klagande har yrkat att tillståndet inte ska ges tillsvidare utan ska begränsas i tiden. Bolaget har motsatt sig en tidsbegränsning och yrkat att tillståndet ska gälla tillsvidare i enlighet med länsstyrelsens beslut.

För täkter har det sedan länge varit fast praxis att tillstånd endast ges för en bestämd tid. Skälen till detta har bl. a varit att det inte har ansetts rimligt att tillåta att täkter hålls öppna i naturen där det inte bryts ut något material eller endast bryts små mängder i förhållande till tillståndsgiven mängd. Det är därmed rimligt att tillståndstiden korresponderar med brytningstakten för den tillståndsgivna mängden berg som får brytas ut. Ytterligare ett skäl är att förhållandena i omgivningarna kan ändras under tiden. Det är då rimligt att det är verksamhetsutövaren som är ansvarig för att söka nytt tillstånd om det finns önskemål om att fortsätta driften efter den bestämda tillståndstiden.

Bolaget har erhållit tillstånd att bryta fem miljoner ton berg med en maximal årlig brytning på 500 000 ton berg. Bolaget har dock själva angett att en trolig brytningstakt är ca 250 000 ton per år. Med den brytningstakten skulle den tillståndsgivna mängden räcka i ca 20 år. Mark- och miljödomstolen finner därmed att tillståndet utöver den av länsstyrelsen åsatta maximala mängden utbrutet berg även bör begränsas i tiden och då till 20 år. Tillståndstiden bör lämpligen sträcka sig till och med 2031-12-31.

Bullervillkoret (villkor 6)

Bolaget har genom buller- och vibrationsutredningar visat att bullret och vibrationerna från verksamheten inte kommer att överstiga gängse för branschen godtagbara nivåer. Bullret kommer inte att överstiga de av Naturvårdsverket rekommenderade nivåerna för nyetablerad industri dvs. ekvivalentnivåerna 50, 45 och 40 dB(A) för dag-, kvälls- respektive nattetid. Av bullerutredningen framgår dock att bullernivån i mätpunkt 5 anges till 51 dB(A) dagtid vid normal produktion under vissa förhållanden. Bolaget har angett att, för att undvika detta överskridande, åtgärder kan vidtas i form av bullervall, skärm av mineralull eller en temporär skärm av ensilagebalar. Detta är åtaganden som bolaget är bundet av. Domstolen gör bedömningen att det med vidtagande av angivna åtgärder är möjligt att innehålla de i villkoret angivna nivåerna.

Bolaget har även åtagit sig att planerade bullervallar inom täktområdet ska uppföras i samband med avbaningen och därmed vara uppförda innan brytningen av berg påbörjas vilket godtagits av de kringboende. Då parterna är överens i denna fråga saknas anledning att reglera förhållandet i särskilt villkor.

Vad gäller transporterna kan domstolen konstatera att bolaget i första hand kommer använda sig av det nya motet vid trafikplats Hästeryd för att komma till och från E20.

De närboende har framfört farhågor om att transporterna från tåkten på det nyuppförda vägmotet kommer att medföra oacceptabla bullerstörningar som kommer att överskrida de i villkor 6 angivna nivåerna såväl när det gäller ekvivalentnivåerna under tiden kl 06.00-07.00 som när det gäller momentana nivåer nattetid. Invändningar har också framförts om att de bullerberäkningar som ligger till grund för ansökan endast tagit hänsyn till att ett halvt mot ska byggas och inte beaktat det som slutligen bestämts, nämligen att ett helt mot ska byggas.

Av bolagets bemötande (2011-03-26) av överklagandena framgår på sid. 7 att bullernivåerna för de närboende inte kommer att öka till följd av täktfordonen varken då dessa befinner sig på anslutningsvägen, motet eller E20. Denna

invändning hänvisar i sin tur till den ursprungliga bullerutredningen daterad 2009-08-06.

Mark- och miljödomstolen finner att det framstår som om all tåkttrafik till och från verksamheten på såväl anslutningsvägen, motet som E20 är medräknad i bullerutredningen som visar att angivna bullernivåer i villkor 6 klaras. Däremot är det inte på ett tydligt sätt redovisat att bullerberäkningen är utförd med beaktande av den slutliga utformningen av motet (dvs. helt mot). Den kartbild som återfinns i bullerutredningen 2009-08-26 på sid. 14 förefaller visa ett s. k. halvt mot medan den kartbild som bolaget visade vid sammanträdet den 14 juni 2011 visade ett helt mot (se bilaga 3 till sammanträdesprotokoll 2011-06-14). Av det överklagade beslutet framgår dock på sid. 33 att länsstyrelsen vid sitt avgörande har räknat med att trafiken ska ledas genom ett helt mot. Länsstyrelsen har funnit att detta inte bör leda till att tåkten inte kan godtas eller att det behövs särskilda villkor för transportbullret.

Domstolen konstaterar inledningsvis att den av bolaget ingivna bullerutredningen på ett korrekt sätt återger bullersituationen så som den var vid ansökningstillfället. Den omständigheten att Trafikverket därefter bestämt att motet ska ges en annan utformning får anses ligga utom bolagets kontroll.

Domstolen anser vidare att förhållandet att leda trafiken via ett helt mot skulle kunna medföra att bullersituationen vid motet där den trafik som leds på E20 norrut ska gå kommer att påverkas, dvs. närmast Ingvar Holmströms fastighet.

Domstolen gör först bedömningen att transporterna till och från tåkten bör anses ingå i verksamheten till dess att de övergår till E20, dvs. tåkttrafiken på motet bör ingå i den verksamhet som bolaget ska ha ansvar för. Detta medför att de ändrade förhållandena bör avspeglas i villkoren så att det av länsstyrelsen meddelade villkor 6 skärps på så sätt att det förtydligas att trafiken till och från tåkten på själva vägmotet innan den övergår till E20 ska omfattas av bullervillkoret. I nästa steg finner domstolen att den slutsats som redovisas i bullerutredningen, att

bullersituationen i området domineras av trafikbullret från E20 fortfarande äger sin giltighet även efter det att ett helt mot ska byggas.

Domstolen gör bedömningen att förändringen av motet inte ska leda till att hela täktverksamheten bedöms som otillåten. De eventuella ökade bullerstörningar som kan uppstå med anledning av motets nya utformning kommer i första hand att kunna belasta den bostad som finns på Ingvar Holmströms fastighet, Hästeryd 1:2. Vid ev. överskridanden av i villkor 6 angivna värden ankommer det på verksamhetsutövaren att vidta sådana åtgärder att villkoret uppfylls. Härvidlag kan såväl olika former av bullerskyddsåtgärder som reglering av tillåtna tider för bullrande transporter komma i fråga. Vilka åtgärder som ska vidtas får avgöras inom ramen för tillsynen.

Med de skyddsåtgärder och begränsningar som följer av bolagets åtaganden och uppsatta villkor bedöms verksamheten vara tillåtlig från bullersynpunkt. Vad Ingvar Holmström anfört i skrivelse 2011-07-04 föranleder inte domstolen att ändra denna bedömning.

Det av länsstyrelsen formulerade bullervillkoret anger vidare i sista stycket att vid ett överträdande av villkoret ska bolaget vidta åtgärder senast inom tid som tillsynsmyndigheten anger. Den valda formuleringen är olämplig då den ger intryck av att det skulle finnas en tidsrymd då det är acceptabelt att överskrida de nivåer som anges i villkoret. Vidare kan villkorsformuleringen ge intryck av att det finns någon annan än bolaget som skulle behöva agera för att villkoren ska efterlevas. Båda förhållandena vilar på felaktig grund. Det är istället så att verksamheten är tillåtlig endast under förutsättning att villkoren följs. Kan villkoren inte följas är verksamheten inte tillåtlig och ska avbrytas vilket inte torde vara något tekniskt problem i den aktuella verksamhetstypen bergtäkt. Verksamhetsutövaren är ensam ansvarig för att villkoren följs och ska genom sin egenkontroll, bl. a. styrd av reglerna i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll, ha rutiner som säkerställer detta. Att sådana rutiner ska vara dokumenterade framgår av 4-5 §§ nämnda förordning. Därmed ska villkor 6 ändras såsom framgår av domslutet.

Arbetstider för vissa verksamheter (villkor 7)

Mark- och miljödomstolen noterar inledningsvis att även om verksamheterna i villkoret benämns som ”starkt bullrande verksamheter” så omfattas naturligtvis även dessa verksamheter av bullervillkoret dvs. villkor 6.

Bolaget har yrkat att efterkrossningen ska få fortgå till kl 20.00 istället för att avslutas kl.18.00 som länsstyrelsen bestämt.

Mark- och miljödomstolen finner att det i och för sig framstår som märkligt att dimensionera olika delar av utrustningen så att kapaciteten inte stämmer med varandra. Det naturliga hade varit att det material som krossas i förkrossen kunde behandlas i efterkrossen inom samma arbetstid som förkrossen arbetar. Bolaget har emellertid visat att bullerstörningarna från efterkrossen inte kommer att överskrida de i villkor 6 angivna bullernivåerna. Bolaget har vidare uppgett att före kl 06.00 kan det förekomma reparationer och underhåll men det kommer inte att ske någon produktion under natten.

Det saknas enligt domstolens uppfattning anledning att begränsa arbetstiden på det sätt länsstyrelsen gjort. Bolagets yrkande om att efterkrossning ska få fortgå till kl 20.00 ska mot denna bakgrund medges. Vad de närboende anfört i denna fråga föranleder ingen annan bedömning. Villkor 7 bör ges följande utformning.

7. Starkt bullrande verksamhet som borrhning, sprängning, förkrossning och skutknackning får bedrivas endast helgfria vardagar måndag till och med fredag kl 07-18. Efterkrossning får bedrivas endast helgfria vardagar måndag till och med fredag kl 07-20.

Flera av de klagande kringboende har dessutom yrkat att villkor 7 ska utformas så att starkt bullrande verksamhet inte får bedrivas under sommartid (juni-augusti varje år). Till stöd för yrkandet har bl. a. framhållits Miljööverdomstolens dom 2009-11-24 i mål nr M 1283-09 samt dom från Nacka tingsrätt 2008-02-06 i mål nr 1739-07.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att det sommaruppehåll som bestämts i det återopade fallet från Miljööverdomstolen hade medgetts av verksamhetsutövaren och innebar ett bifall till dennes överklagande. Det återopade fallet från Nacka tingsrätt har sedan avgjorts av Miljööverdomstolen 2009-06-17 i mål nr M 1966-08 (MÖD 2009:18). Bolaget överklagade inte domen från Nacka tingsrätt utan yrkade att den domen skulle fastställas. Bolaget kan alltså sägas ha accepterat uppehållet. Dessa två rättsfall kan inte ligga till grund för att i nu aktuellt mål villkora om ett sommaruppehåll mot verksamhetsutövarens vilja.

Mot bakgrund av att bolaget visat att man klarar att innehålla de i villkor 6 angivna bullernivåerna samt att bolaget motsätter sig inskränkningen finner mark- och miljödomstolen att det saknas anledning att införa ytterligare begränsningar i villkor 7 som skulle förbjuda vissa verksamheter sommartid.

Kontrollprogram (villkor 19)

Bolaget har yrkat att den uttryckliga skyldigheten att kontrollprogrammet ska omfatta provtagning av vattenkvaliteten i närliggande brunnar ska utgå ur villkor 19. Som grund för yrkandet har angetts att det inte finns några brunnar i brunnsarkivet som ligger närmare än 500 m från täkten. Vidare ligger den närmsta kända brunnen 400 m från täkten. På det avståndet är det osannolikt att täkten ska påverka vattenkvaliteten i brunnarna. Domstolen delar bolagets uppfattning och finner att skyldigheten att göra provtagningar i brunnar inte bör regleras direkt i villkor. Domstolen erinrar om att tillsynsmyndigheten med stöd av 26 kap. 19, 21 och 22 §§ miljöbalken kan begära in kontrollprogram samt besluta om de undersökningar som behövs för tillsynen. Om det senare skulle visa sig att det behövs provtagning i brunnarna finns det alltså möjlighet för tillsynsmyndigheten att förelägga om det. Det framstår dock som onödigt att redan nu i villkor slå fast den skyldigheten. Villkoret ska därmed ändras i enlighet med bolagets yrkande.

Behov

Flera av de klagande närboende har anfört att det saknas behov av täkten främst på den grunden att E20 i det närmaste är färdigbyggd men även att det i övrigt inte finns ytterligare behov av krossat berg i området.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att den särskilda behovsprövningsregel som tidigare fanns i 9 kap. 6 a § miljöbalken togs bort 2009-08-01. Den regeln ersattes med särskilda regler om täkt av naturgrus, torv respektive matjord som fördes in i 9 kap. 6 b-d §§ miljöbalken.

När det gäller bergtäkter finns det numera ingen särskild behovsprövningsregel utan den prövningen får göras utifrån 2 kap. 6 § miljöbalken och dess hänvisning till 3 kap. miljöbalken där det bl. a. anges att ett markområde ska användas för det ändamål området är mest lämpat för med hänsyn till beskaffenhet, läge och föreliggande behov. Vidare ska hänsyn till naturvärden, kulturvärden och friluftslivet tas i enlighet med vad som anges i 3 kap. 6 § miljöbalken.

Enligt mark- och miljödomstolen är tillgången på berg för krossändamål inte en resurs som alls är så begränsad som naturgrus. Det är därmed inte nödvändigt för bolaget att för en bergtäkt närmare styrka vilket behov som föreligger av det utbrutna materialet. Bara det faktum att öppnandet av en bergtäkt medför stora investeringskostnader innebär att det inte är troligt att ett bolag öppnar en bergtäkt där man inte har en rimlig chans att få avsättning för materialet. Det bör istället räcka att bolaget visar att den föreslagna platsen uppfyller 2 kap. 6 § miljöbalken och att störningarna för närboende är acceptabla för att täkten ska accepteras.

Att bolaget har ett kommersiellt intresse av att driva täkten är inte ett hinder mot att meddela tillstånd utan snarare en förutsättning för att täktverksamhet ska kunna bedrivas. De allra flesta miljöfarliga verksamheter i Sverige bedrivs utifrån ett kommersiellt intresse. Det bör även beaktas att en markägare kan ha ett ekonomiskt intresse av att upplåta sin mark för bergtäkt och inte heller det är skäl att inte tillåta verksamheten.

Det som de närboende framfört om att det saknas behov påverkar inte bedömningen av taktens tillåtlighet.

Insyn

De närboende har invänt att insynsskyddet till täkten kommer att bli för dåligt.

Bolaget har åtagit sig att spara en trädiskärm och frågan är även reglerad i villkor 4. Förekomsten av trädiskärm besiktigades vid synen. Mark- och miljödomstolen gör bedömningen att nämnda åtagande och villkorsregleringen är tillräckligt för att det inte ska finnas skäl att upphäva tillståndet på den grunden eller föreskriva ytterligare villkor. Enligt villkor 4 är bolaget skyldigt att se till att det finns ett tillfredställande insynsskydd runt brytningsområdet. Skulle det krävas återplantering av skog för att leva upp till villkor 4 är således bolaget skyldigt att göra återplantering.

Utsläpp till vatten

Tillståndet är förenat med villkoren 12-14 som föreskriver vissa försiktighetsmått för att hindra förorening av mark eller vatten. Villkor 14 anger att partikel- och oljeavskiljning ska ske i en sedimentationsdamm. Mark- och miljödomstolen bedömer att de föreskrivna villkoren är tillräckliga.

Damning

Thomas Blomgren m.fl. har framfört farhågor om att det kan spridas kvartshaltigt stendamm och annat finpartikulärt stendamm och att spridning av dammet kan ske till Västra Bodarna samhälle ca 1,2–1,5 km från täktområdet i nordlig riktning. Alla personer som utsätts för dammet bör genomgå ett årligt spirometritest.

Bolaget har invänt att merparten av dammet sedimenterar inom några tiotal meter från dammkällan och att kontroll kommer att ske i enlighet med arbetsmiljölagstiftningen.

Mark- och miljödomstolen instämmer i bolagets bedömning och anser att damningen snarast berör arbetsmiljön men knappast utgör ett problem för omgivningen. Frågan ska därmed regleras genom arbetsmiljölagstiftningen och inte genom miljöbalken (jfr. 1 kap. 3 § andra stycket miljöbalken).

Närhet till kommande naturreservat

Ingvar Holmström har uppgett att tåkten kommer att ligga i anslutning till det naturreservat som länsstyrelsen håller på att bilda för Färgensjöarna och att de planerade reservatsföreskrifterna förbjuder täktverksamhet.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att reservatsföreskrifterna inte har direkta rättsverkningar innan de har meddelats och de även efter det att de har meddelats inte kommer att ha direkta rättsverkningar utanför reservatets gränser. Om avsikten med det planerade områdesskyddet för Färgensjöarna hade varit att påverka markanvändningen på den plats där tåkten ska ligga hade man rimligen fått utsträcka reservatsbildningen dit och hantera eventuella inskränkningar i markanvändningen där på det sätt som är föreskrivet för reservatsbildning. Vad som anförts om reservatsbildningen innebär således inte att tillståndet ska upphävas.

Äldre oljedeponi

Thomas Blomgren har yrkat att en äldre oljedeponi som ligger ca 850 m från den planerade tåkten ska besiktigas och, som yrkandet får förstås, att tåkten inte skulle vara tillåtlig p.g.a. risken för att deponin skulle påverkas av vibrationer från tåkten med eventuellt utsläpp av olja som följd, deponin borde därmed saneras på olja innan tåkten får komma till stånd.

Bolaget har redovisat ett utlåtande från Nitro Consult som gör bedömningen att vibrationerna är så låga att oljedeponin inte alls kommer att påverkas av täktverksamheten.

Mark- och miljödomstolen delar den av bolaget redovisade bedömningen. Yrkandet från Thomas Blomgren föranleder inga särskilda villkor.

Samrådet och miljökonsekvensbeskrivningen

Ingvar Holmström har anfört att samrådet inte har utförts på det sätt som krävs för en verksamhet som kan medföra betydande miljöpåverkan. Detta är en brist som inte kan läkas i efterhand.

Av handlingarna i målet framgår att bolaget genomfört samråd med såväl myndigheter som med närboende. Samrådsmöte med länsstyrelsen hölls 2009-05-25, samråd med Vägverket hölls muntligt 2009-08-04 och skriftligt 2009-09-07. Samrådsmöte med Alingsås kommun hölls 2009-08-26. Till samrådsmöte med närboende bjöds alla fastighetsägare till bebodda fastigheter inom 1 000 meter in. Inbjudan gjordes även via annonser i Göteborgs Posten och Alingsås Tidning. Av närvarolistan från samrådsmötet med närboende 2009-08-12 framgår att ett stort antal närboende var närvarande vid mötet. Vid detta möte var även representanter för länsstyrelsen, Vägverket och Alingsås kommun närvarande. Genom skriftligt samråd har följande myndigheter och organisationer beretts tillfälle att komma med synpunkter, Västergötlands hembygdsförbund, Vägverket region väst, Naturvårdsverket, Banverket i Göteborg, Västergötlands ornitologiska förening, Svenska Naturskyddsföreningen, Naturskyddsföreningen i Alingsås, Fiskeriverket och Skogsstyrelsen distrikt Göteborg.

Mark- och miljödomstolen finner att bolaget har utfört samråd på ett sätt som uppfyller kraven i 6 kap. 4 § miljöbalken även med beaktande av att verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Mark- och miljödomstolen finner vidare att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken.

Farhågor för tillkommande verksamheter

De kringboende har anfört farhågor om att bolagets verksamhet kommer att utökas med tillkommande verksamheter som kommer att öka störningarna för de kringboende.

Mark- och miljödomstolen erinrar om att såväl länsstyrelsens som mark- och miljödomstolens prövning endast omfattar den verksamhet som finns beskriven i ansökan. Eventuell tillkommande verksamhet kräver en helt ny tillståndsprövning som omfattar all verksamhet på samma plats om verksamheten har ett tekniskt samband med övrig verksamhet. Alternativt kan under vissa omständigheter tillkommande verksamhet prövas som ett så kallat ändringstillstånd enligt 16 kap.

2 § tredje stycket miljöbalken.

Möjligheterna att ändra en tillståndsgiven verksamhet efter bara en anmälan är i enlighet med 5 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd inskränkt till mindre ändringar som inte innebär att en olägenhet av betydelse för människors hälsa eller miljön kan uppkomma.

Det saknas således anledning att tro att det ska tillkomma ytterligare verksamhet på platsen utan att det dessförinnan sker en ny tillståndsprövning.

Sammanfattande bedömning

Mark- och miljödomstolen finner i enlighet med vad som angivits ovan att vid en samlad bedömning, med de ändringar som följer av domslutet, bedöms verksamheten vara tillåtlig. Överklagandena ska alltså bifallas i den utsträckning som framgår ovan.

Vad de klagande anfört i övrigt medför ingen annan bedömning. Överklagandena ska därmed avslås i övrigt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 26 september 2011.

Peter Ardö

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Peter Ardö, ordförande, och tekniska rådet Joen Morales samt de särskilda ledamöterna Stefan Andersson och Roland Löfblad. Föredragande har varit beredningsjuristen Emilie Steen.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT
2010-10-27

Aktbil. 188
Diarienummer
551-81676-2009
Dossienummer
1489-30

Sida
1(39)

Swerock AB
Box 1281
262 24 ÄNGELHOLM

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Rotel 2:8

INKOM: 2010-12-01
MÅLNR: M 3731-10
AKTBIL: 6

Tillstånd enligt miljöbalken till bergtäkt

Verksamhetskod: 10.20

Beslut

Miljöprövningsdelegationen lämnar Swerock AB (556081-3031) tillstånd enligt miljöbalken till täktverksamhet på fastigheten Österbodarna 1:9 i Alingsås kommun inom verksamhetsområde som framgår av exploateringsplanen (bilaga 2). Brytning av berg får endast ske inom det på exploateringsplanen angivna brytningsområdet. Brytning får inte ske djupare än till nivån + 75 meter över havet.

Tillståndet omfattar loss hållning av högst 5 miljoner ton berg.

Tillståndet gäller tills vidare.

Miljöprövningsdelegationen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Säkerhet

För den första 10-årsperioden har en säkerhet till ett belopp om 310 000 kronor i form av en bankgaranti med nr 4837 50 04460 ställts av Nordea Bank AB. Miljöprövningsdelegationen godtar denna säkerhet för täktverksamheten.

När säkerheten upphör att gälla ska tillståndshavaren ställa ny säkerhet i enlighet med vad som beskrivs nedan under rubriken "Säkerhet" i Länsstyrelsens bedömning.

Villkor för verksamheten

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angivit i ansökningshandlingarna med täktplan samt inlämnade kompletteringar och i övrigt åtagit sig i ärendet om inte annat framgår av nedanstående villkor.
2. Den årliga produktionen får inte överstiga 500 000 ton bergmaterial.

Täktområdet

3. Innan verksamheten påbörjas ska gränsen för brytningsområdet markeras i terrängen med fasta gränsmarkeringar som ska behållas under hela exploateringstiden.

4. Tillfredsställande insynsskydd runt brytningsområdet ska finnas under hela brytningsperioden.
5. Tillskapade bergbranter och andra farliga delar av täktområdet ska på lämpligt sätt avskärmas och allmänheten tydligt uppmärksammas på risken för olycksfall.

Omgivningspåverkan

6. Buller från täktverksamheten inklusive transporter inom verksamhetsområdet får inte överskrida högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än följande:

Vardag	kl. 07.00-18.00	50 dB(A)
Sön- och helgdag	kl. 07.00-22.00	45 dB(A)
Kväll	kl. 18.00-22.00	45 dB(A)
Natt	kl. 22.00-07.00	40 dB(A)

Momentana ljud vid arbete nattetid (kl. 22.00-07.00) får inte vara högre än 55 dB(A) utomhus vid bostäder.

De angivna ekvivalentvärdena ska kontrolleras genom immissionsmätningar eller närfältsmätningar med beräkningar. Kontroll ska ske inom 6 månader efter att verksamhet påbörjats och därefter så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer eller då tillsynsmyndigheten bestämmer.

Om de angivna bullernivåerna överskrids ska företaget vidta omedelbara och tillräckliga åtgärder så att värdena kan klaras senast vid den tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer.

7. Starkt bullrande verksamhet såsom krossning, borrar, sprängning och skutknackning får bedrivas endast helgfria vardagar måndag till och med fredag kl 07-18. Utlastning, transporter och annan mindre bullrande verksamhet får bedrivas på andra tider.
8. Sprängningar ska normalt ske på fast sprängtid, d.v.s. bestämd veckodag samt eventuell reservdag. Berörda kringboende ska vid varje sprängning i förväg informeras om vilket klockslag som sprängningen ska äga rum.
9. Markvibrationer – definierade som högsta svängningshastighet i vertikalled – orsakade av sprängning, får inte överstiga 4 mm/s vid bostadshus. Mätning ska ske vid minst ett närliggande bostadshus vid varje sprängning. Mätningen ska utföras enligt gällande svensk standard.

Om det angivna värdet överskrids ska åtgärder vidtas inför nästa sprängning så att värdet kan hållas.

10. Luftstöt vågor till följd av sprängning – mätt genom frifältsmätning - får vid bostadshus inte överskrida 100 Pa. Mätning ska ske vid minst ett

närliggande bostadshus vid varje sprängning. Mätningen ska utföras enligt gällande svensk standard.

Om det angivna värdet överskrids ska åtgärder vidtas inför nästa sprängning så att värdet kan hållas.

11. Åtgärder ska vidtas för att minimera spridning av damm från verksamhetens alla moment.
12. Drivmedel, oljor och andra kemiska produkter ska förvaras och i övrigt hanteras så att spill eller läckage inte kan förorena mark eller vatten.
13. Parkering av fordon och maskiner för natten eller längre tid får endast ske på yta som är särskilt iordningställd för att förhindra spridning av oljespill. Alternativt ska ett skydd för uppsamling av spill vara ordnat under parkerade enskilda fordon eller maskiner.
14. Vatten som avleds från verksamhetsområdet ska genomgå partikel- och oljeavskiljning i sedimentationsdamm, som ska utformas i enlighet med beskrivningen i ansökan. Dammen ska färdigställas och vara funktionsduglig innan täktverksamheten påbörjas.

Efterbehandling

15. En aktuell efterbehandlingsplan ska finnas för området och följas. Efterbehandling ska ske successivt. Den slutliga efterbehandlingen ska i god tid planeras i samråd med markägare och tillsynsmyndigheten.
16. När täktverksamheten har upphört ska området städas och alla maskiner, upplag och anordningar för verksamheten tas bort om inte tillsynsmyndigheten medger annat.
17. Massor från andra områden får inte, utan tillsynsmyndigheten medgivande, användas till efterbehandling.
18. I området får efter avslutad verksamhet inte finnas uppenbara säkerhetsrisker

Kontrollprogram mm

19. Ett aktuellt kontrollprogram ska finnas för verksamheten och följas. Förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast 6 månader efter att tillståndet tagits i anspråk. Programmet ska bl.a. omfatta provtagning av vattenkvaliteten i närliggande brunnar.
20. Om endast obetydlig brytning av berg har utförts under en tid av två år ska en redogörelse för täktverksamhetens planerade fortsättning inlämnas till tillsynsmyndigheten

Tid för igångsättande

Verksamheten enligt tillståndet ska ha satts igång senast inom två år från den dag beslutet vinner laga kraft. Tillståndet upphör annars att gälla.

När tillståndet får tas i anspråk

Detta tillstånd får tas i anspråk först när beslutet har vunnit laga kraft. Tillsynsmyndigheten ska underrättas om när tillståndet tas i anspråk.

Tillståndets giltighet

Verksamheten får endast bedrivas med stöd av detta tillstånd om det vid varje enskilt tillfälle finns godkänd säkerhet.

Redogörelse för ärendet

Ansökan och yrkanden

Swerock AB ansöker om tillstånd att bedriva bergtäkt på fastigheten Österbodarna 1:9 i Alingsås kommun. Tillstånd yrkas för obegränsad tid och att maximalt 500 000 ton får loss hållas årligen.

Företaget föreslår följande villkor för verksamheten.

1. *Om ej annat framgår av nedanstående villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angivit i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.*
2. *Maximalt 500 000 ton får loss hållas årligen.*
3. *Uttag och övrig täktverksamhet får inte ske utanför den på exploateringsplanen markerade gränsen för exploateringsområdet. Gräns för verksamhetsområdet och fixpunkter skall vara tydligt utmärkta i terrängen under hela exploateringstiden. Skadad gränsmarkering skall omedelbart ersättas med ny. Täktbotten får efter avslutad brytning inte ligga under 75 meter över havet.*
4. *Till skydd mot insyn skall träd öster och söder om brytningsområdet stå kvar under hela brytningstiden.*
5. *Starkt bullrande verksamhet som borrar, sprängning, förkrossning och skutknackning får bedrivas endast helgfria vardagar måndag till fredag kl. 07 - 18. Efterkrossning får bedrivas endast helgfria vardagar måndag till fredag kl. 07 - 20. Utlastning, transport, underhåll, reparationer och annan mindre bullrande verksamhet får ske även på andra tider.*
6. *All sprängning ska föregås av en signal, tydligt hörbar på ett avstånd av 500 meter från sprängningsplatsen. Vid sprängning skall området avspärras för allmänheten.*
7. *Riktvärdena 4 mm/s och 150 pascal ska gälla för markvibrationerna (okorrigerad högsta svängningshastighet i vertikalled) respektive luftstöt vågorna (uttryckt som frifältsvärde) vid samtliga fastigheter under sprängning. Likaså ska gränsvärdena enligt Svensk standard (SS 46048 66, Vibrationer och stöt — Riktvärden för sprängningsinducerade vibrationer i byggnader respektive SS 025210, Sprängningsindu-*

cerade luftstöt vågor - Riktvärden för byggnader) innehållas vid samtliga fastigheter.

8. *Buller från anläggningen inklusive transporter inom verksamhetsområdet skall begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än riktvärdena
50 dB(A) dagtid (kl. 07-18) utom sön- och helgdagar
45 dB(A) kvällstid (kl. 18-22) samt söndag och helgdag (kl. 07-22)
40 dB(A) nattetid (kl. 22-07)
Den momentana ljudnivån nattetid (kl. 22-07) får maximalt uppgå till 55 dB(A)*
9. *Borrmaskiner skall vara försedda med dammhindrande anordningar.*
10. *Damning från krossanläggning skall begränsas. Dammhindrande åtgärder t.ex. bevattning och sopning skall vid behov ske av transportvägar, uppställningsplatser för fordon samt övriga ytor. Materialupplag skall vid behov bevattnas för att förhindra damning.*
11. *Eventuellt överskottsvatten från tälten skall, i det fall sådant uppkommer och samlas i tälten, avledas till tät sedimentationsdamm med oljeavskiljare innan infiltration till grundvattnet. Denna skall inhägnas så att barn och djur inte kan ramla i.*
12. *Service av maskiner samt oljehantering inklusive tankning av fordon och maskiner får endast utföras på en hårdgjord yta. Spill skall omhändertas och absorbenter ska finnas på platsen om ett läckage skulle uppkomma.*
13. *Kemiska produkter (inklusive petroleumprodukter) och avfall, som inte förvaras i ADR-klassad förvaringstank, skall förvaras i tankar på ogenomsläpplig invallad yta eller i ett tråg som rymmer hela oljemängden. Anläggningen skall vara utförd så att den inte sätts ur funktion genom vattenfyllning vid nederbörd. Invallning eller tråg skall vara utförda i material som är beständiga mot de förvarade produkterna. Påfyllnadsanordningen till cisternerna ska rymmas innanför invallningen.*
14. *På arbetsplatsen skall hållas god ordning. När tälten avslutats skall alla maskiner, upplag och anordningar för verksamheten tas bort.*
15. *Ett kontrollprogram ska upprättas för verksamheten (ett förslag på kontrollprogram finns i Sektion 3.8 i ansökan).*
16. *Efterbehandlingen av tälten ska ske i överensstämmande med beskrivningen i Sektion 3.7 i ansökan och i samråd med tillsynsmyndigheten. Efterbehandlingen skall ske successivt.*
17. *Sedan täktverksamheten avslutats och området efterbehandlats skall anmälan omedelbart göras till länsstyrelsen som då gör en slutbesiktning.*

Företaget föreslår om det blir aktuellt följande begränsningsvärden när det gäller buller, vibrationer och luftstöt vågor (dessa ersätter då föreslagna villkor 7 och 8 samt delar av kontrollprogrammet).

- 7a *Begränsningsvärdet 4,0 mm/s ska gälla för markvibrationerna (okorrigerad högsta svängningshastighet i vertikalled) vid samtliga bostäder under sprängning. Ett av de närmast belägna bostadshusen ska*

väljas ut för kontroll av markvibrationer och luftstöt vågor. Dessa mätningar ska vara referenspunkter för jämförelser med eventuella mätningar inom andra fastigheter. Under det första året ska mätningar göras i ytterligare ett par fastigheter. Kontroller ska ske vid alla sprängtillfällen under det första produktionsåret. Därefter får ny ställning tas till omfattningen av kontrollen och om ytterligare mätningar behövs, i samråd med tillsynsmyndigheten. Skulle begränsningsvärdet ovan överskridas vid någon mätning skall, inom sex månader från mätdatumet, en vibrationsprognostisering för kommande sprängningar genomföras. I beräkningarna ska fastställas vilken eller vilka åtgärder som behöver vidtas för att begränsningsvärdet skall kunna innehållas. Dessa åtgärder ska genomföras vid nästkommande sprängtillfällen.

- 7b Begränsningsvärdet 150 pascal ska gälla för luftstöt vågorna (uttryckt som frifältsvärde) vid samtliga bostäder under sprängning. Ett av de närmast belägna bostadshusen ska väljas ut för kontroll av markvibrationer och luftstöt vågor. Dessa mätningar ska vara referenspunkter för jämförelser med eventuella mätningar inom andra fastigheter. Under det första året ska mätningar göras i ytterligare ett par fastigheter. Kontroller ska ske vid alla sprängtillfällen under det första produktionsåret. Därefter får ny ställning tas till omfattningen av kontrollen och om ytterligare mätningar behövs, i samråd med tillsynsmyndigheten. Skulle begränsningsvärdet ovan överskridas vid någon mätning skall, inom sex månader från mätdatumet, en luftstöt vågsprognostisering för kommande sprängningar genomföras. I beräkningarna ska fastställas vilken eller vilka åtgärder som behöver vidtas för att begränsningsvärdet skall kunna innehållas. Dessa åtgärder ska genomföras vid nästkommande sprängtillfällen.

- 8 Buller från anläggningen inklusive transporter inom verksamhetsområdet skall begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än
55 dB(A) dagtid (kl. 07-18) utom sön- och helgdagar
50 dB(A) kvällstid (kl. 18-22) samt söndag och helgdag (kl. 07-22)
45 dB(A) nattetid (kl. 22-07)
Den momentana ljudnivån nattetid (kl. 22-07) får maximalt uppgå till 55 dB(A)
Tre av de närmast belägna bostadshusen ska väljas ut för kontroll av buller, enligt Naturvårdsverket rapport 5417 "Metod för immissionsmätning av externt industribuller". Kontroller föreslås vid tre tillfällen under första produktionsåret. Därefter får ny ställning tas till omfattningen av kontrollen, i samråd med tillsynsmyndigheten. Skulle begränsningsvärdena ovan överskridas vid någon mätning skall denna, inom sex månader från mätdatumet, kompletteras med närfältsmätningar och bullerberäkningar för att få ett tillförlitligt underlag. I beräkningarna ska fastställas för vilken eller vilka enheter som bullerdämpande åtgärder behöver vidtas för att begränsningsvärdena skall

kunna innehållas. Dessa åtgärder ska därefter genomföras så snart det är tekniskt möjligt.

Tidigare prövningar av verksamheten

Verksamheten har tidigare inte prövats enligt miljölagstiftningen.

Ärendets handläggning

Samråd om verksamhetens inverkan på omgivningen har skett enligt 6 kap. miljöbalken. Verksamheten medför betydande miljöpåverkan enligt 3 § i förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar.

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning kom in till Länsstyrelsen den 15 september 2009. Kompletteringar inkom den 9 och 12 november 2009. Ansökan har kungjorts i ortstidningarna och har remitterats till Miljöskyddsnämnden i Alingsås kommun och Vägverket. Yttranden har kommit in från båda remissinstanserna. I övrigt har synpunkter inkommit från ett flertal kringboende, naturskyddsföreningen i Alingsås och Släviksvägens samfällighetsförening. Sökanden har fått tillfälle att kommentera dessa yttranden.

Länsstyrelsen har den 17 maj 2010 skrivit ett yttrande med förslag till beslut. Detta har sänts för synpunkter till sökanden och övriga parter.

Klassificering av verksamheten

Verksamheten klassificeras enligt bilagan till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd med verksamhetskod 10.20, d.v.s. täkt för annat än markinnehavarens husbehov av berg, naturgrus eller andra jordarter.

Sökandens beskrivning av verksamheten

Lokalisering

För Alingsås kommun finns en materialförsörjningsplan från 1996. I denna finns ett antal inventerade berg- och grusförekomster. Bergförekomsterna indelades i materialförsörjningsplanen i två prioritetsskylar. Förekomsterna av högre prioritet är med på kartan rekommenderade täkter i materialförsörjningsplanen. Här ingår den sökta täkten.

Området ligger mycket bra till, nära såväl E20 samt Alingsås tätort och Flo-da/Lerumsområdet. Detta göra att transporterna av materialet blir korta och därmed utsläppen från transporterna minimala. Idag är det svårt att hitta lämpliga platser för bergtäkter.

Kommunens översiktsplan

Översiktsplanechefen i Alingsås kommun informerade vid samrådsmötet om att det i det kommunala utvecklingsprogrammet inte finns några planer på bostäder eller någon detaljplan för täktområdet. Därmed är det översikts-

planen som gäller och här står området utpekad som lämpad för en bergtäkt, så det finns ingen intressekonflikt.

Riksintressen

Det finns inga riksintressen för naturvärden, kulturmiljövärden eller friluftslivet inom täkten.

Närboende

Inom 500 meter från brytningsområdet finns bostadshus på sex fastigheter, alla dessa ligger på andra sidan väg E20. Det närmaste bostadshuset är Hästeryd 1:2 som ligger cirka 380 meter öster om det planerade brytningsområdet. Söder om täkten ligger det närmaste bostadshuset (Lycke 2:2) cirka 530 meter från brytningsområdet.

Alla hus inom 1 km från det planerade brytningsområdet har inventerats. 88 % av de inventerade husen ligger på mer än 600 m avstånd från den planerade täkten och 75 % på mer än 700 m. Längst anslutningsvägen finns inga närboende. Det finns inga planer på bebyggelse i området

Naturvärden

Det aktuella området har kontrollerats avseende av Skogsvårdsstyrelsen registrerade nyckelbiotoper, naturvärdesområden och sumpskogar. I närheten av den aktuella täkten finns inga av Skogsvårdsstyrelsen registrerade områden.

Skogsstyrelsen har gjort en naturvärdesinventering av området, och fann inte några skogliga naturvärden i form av nyckelbiotoper eller bestånd med höga naturvärden. Inga signalarter eller rödlistade arter har hittats inom området. Skogen har skötts med utpräglad produktionsinriktning.

I Artdatabanken finns inga poster registrerade inom täktområdet. Täkten ligger inte i eller i närheten av något Natura 2000-område.

Kulturmiljövärden

Det finns inte några hembygdsgårdar, hembygdsmuseum, kyrkor, kulturresevat, sevärdheter, skyddsbestämmelser för kulturmiljön, fornminnen eller något område som betecknas som kulturmiljö i kommunen vid täkten.

Friluftsliv

Täktområdet innehåller inte några sevärdheter, idrottsanläggningar, badplatser, gästhamnar, Tur-Atlas utflyktsvägar, vandringsleder eller motions-spårömråden. Viss svampplockning samt jakt förekommer enligt uppgift från närboende i den omkringliggande skogen.

Landskapsbild

Täktområdet ligger högt och sluttar brant mot öster. Hänsyn har tagits till risken för insyn vid täktens utformning och brytningen kommer att starta i täktens nordöstra hörn. En skyddande bergskant 110 m.ö.h. i täktens östra del kommer att behållas som insynsskydd. Barrträden gör att insyn minskas

året runt om då dessa (och björkarna) behålls. Ingen insyn kommer med största sannolikhet att förekomma.

Alternativa lokaliseringar

En inventering har utförts av Swerock AB för att ta reda på om det finns några lämpliga platser för en bergtäkt längst den planerade utbyggnaden av väg E20 på sträckan Ingared-Alingsås. Täkten ska helst ligga inom 2 km från vägsträckningen. En täkt kan försörja uppskattningsvis 2 mil av vägsträckan med material, naturligtvis beroende på konkurrensen. På sträckan upphittades två tänkbara alternativa platser utöver den sökta täkten. Dessa plus två ytterligare områden presenteras i ansökan och jämförs med den valda lokaliseringen vid Hästeryd.

Sammanfattningsvis är det sökta området det bästa, till stor del beroende på att täkten medför minsta möjliga störningar från transporterna jämfört med andra alternativ. Hästerydsområdet innehåller heller inga särskilda natur- eller kulturvärden och störningarna för närboende blir små. Hästeryd är också klassad som en rekommenderad täkt i materialförsörjningsplanen för Alingsås kommun, och är med i översiktsplanen som ett lämpligt bergtäktsområde.

Behov av material

Syftet med den planerade täkten är dels att försörja ombyggnaden av E20 med parallellvägssystem och dels Alingsås tätort och Floda/Lerumsområdet med krossat ballastmaterial. Avseende E20, för sträckan Ingared (strax norr om Tollered) till Alingsås finns en arbetsplan fastställd. Det finns material i väglinjen som klarar kraven för förstärkningslager (0-125 mm) men bärlager kommer att behöva köpas in. Arbetet ske längs befintlig sträckning men denna kommer att kompletteras parallellvägssystem. En bergtäkt intill byggnationen av väg E20 beräknas kunna försörja i storleksordningen två mil av vägen med material. Den planerade täkten kan försörja en betydande del av vägsträckan Ingared-Alingsås med material. Denna vägsträcka kan knappast försörjas med material från befintliga täkter på ett rimligt transportavstånd. Efter och under byggnationen kan den planerade täkten även försörja Alingsås tätort och Floda/Lerumsområdet med krossat bergmaterial.

Geologi

Två borrhäror har karterats, se Bilaga A. Syftet med undersökningen var att titta på de geologiska förutsättningarna för en bergtäkt i det aktuella området. I två borrhäror har karterats sprickintensitet, sprickmineral samt RQD. Sammanlagt har 160 meter borrhäror undersökts.

Samtliga borrhäror kan sägas bestå av en gnejs som oftast uppvisar en mycket tydlig foliation. Helt dominerande är dock en rödgrå-grård gnejs, som upptar ca 70 % av borrhäran. Av det resterande är ca 20 % gråa gnejser och amfiboliter, 5 % pegmatiter och 5 % röda gnejser. Materialet i borrhäror har provtagits och testresultaten (LA-tal, Kulkvarn) visar att materialet är väl lämpat till bärlager. Materialet kan sannolikt även användas för valda slitlager.

Maskinutrustning

Den maskinutrustning som kommer att användas består normalt av en förkross, en efterkross (inklusive siktar), tre lastmaskiner, en grävmaskin och en bormaskin.

Arbetsmoment

Det lossprängda bergmaterialet lastas med grävmaskin direkt i den mobila förkrossen. Mellan primär och sekundär kross förflyttas materialet med lastmaskin. Slutligen sker uppläggning av materialet i olika sorteringar antingen direkt från transportband eller med lastmaskin.

Skuten uppläggs på lämplig plats och sönderdelas med en hydraulhammare. Grävmaskinen förses då med en hydraulhammare. Genom en god sprängplanering eftersträvas ett styckefall i sprängsalvan så att skutknackning ska behövas endast i undantagsfall.

Arbetstider

Starkt bullrande verksamhet som borrar, sprängning, förkrossning och skutknackning kommer att bedrivas endast helgfria vardagar måndag till fredag kl. 07-18. Efterkrossning kommer att bedrivas endast helgfria vardagar måndag till fredag kl. 07-20. Utlastning, transport, underhåll, reparationer och annan mindre bullrande verksamhet kommer att ske även på andra tider.

Verksamhetens omfattning per år är vid fullt kapacitetsutnyttjande ungefärligen borrar cirka 5 månader, sprängning cirka 15 tillfällen, krossning och transporter samtliga vardagar.

Efterbehandling

Då den slutliga efterbehandlingen av täkten ligger långt fram i tiden kommer de behov som finns då att styra markanvändningen. Utgångspunkten är dock att återplantera området med skog. Nivåskillnaderna jämnas ut så långt det är möjligt med överskottsmaterial och avbaningsmassor.

Verksamhetskontroll

I enlighet med miljöbalken har lämnats förslag till övervakning och kontroll av verksamheten. Verksamhetskontrollen omfattar markvibrationer och luftstöt vågor vid sprängning, buller samt utsläpp till luft och vatten. Den fortlöpande kontrollverksamheten utförs av verksamhetsutövaren. Skulle kontrollerna visa att något avviker från det normala skall detta antecknas av tjänstgörande tillsynsansvarig personal. Uppgift om orsak, vidtagna åtgärder, tidpunkt och varaktighet för störningen ska antecknas. Om störningen riskerar att påverka miljön eller de kringboendes hälsa skall detta omedelbart anmälas per telefon eller fax till tillsynsmyndigheten.

Miljöpåverkan

Grundvatten

Det kan komma att ske en grundvattenavsänkning i bergmassan runt täkten vid brytning. Avsänkningen avtar med avståndet från täkten och på ett visst avstånd, influensradien, upphör täktens påverkan. Influensradien sätts erfarenhetsmässigt till cirka 500 m i berg, men denna kan givetvis variera. Avsänkningen kommer dock enbart att ske i sprickorna i berget, eftersom det bara är här det finns vatten. Brytningsområdet genomkorsas enligt den strukturgeologiska kartan inte av några sprickzoner. Undersökningar visar att bergets hydrauliska konduktivitet är låg.

Brunnar

Bedömningen av risk för påverkan på brunnar utgår från de brunnar som är registrerade i brunnsarkivet och där läget är säkert och som ligger inom lite drygt 750 meter från täktområdet. Brunnarna är borrhäls i berg och går betydligt djupare ner än täktbotten. Täktbotten (som lägst 75 meter över havet) kommer därmed att ligga avsevärt högre än merparten av brunnshålen. Det finns därmed ingen risk att brunnarna dräneras av täktverksamheten. Inom brytningsområdet finns heller ingen registrerad sprickzon.

Alla brunnar finns inte med i Brunnsarkivet. Enligt uppgifter finns även brunnar på andra fastigheter. Dessa ligger i storleksordningen 500, 400 respektive 400 meter från brytningsområdet. Brunnarna ligger långt från täkten och merparten av brunnshålen ligger under täktbotten, varför dessa inte heller kommer att dräneras till följd av täktverksamheten.

Jordlager och vattendrag

Då jordlagret ovanpå berget i täktens omgivningar sannolikt har en betydligt högre konduktivitet än bergmassan kommer avsänkningen i berget heller inte att påverka de omgivande jordlagren. Avsänkningen i berget sker i sprickor, som oftast har dålig koppling med ovanliggande jordlager.

Det finns några våtmarker inom bergtäktens antagna influensradie. Det finns också en bäck väster och ett dike öster om täkten. Våtmarkerna liksom den västra bäcken ligger sannolikt där berget är tätt (få sprickor), då de ligger uppe på höjder. Dessa kommer i så fall inte att sänkas av vid en eventuell grundvattensänkning i berget.

Diket öster om täkten underlagras enligt jordartskartan huvudsakligen av lera. Detta vattendrag är därför inte beroende av grundvattennivån i berget då den befinner sig ovanpå ett tätt jordlager. Den ligger, i likhet med våtmarken öster om täkten, dessutom i nivå med den framtida täktbotten och kan därmed inte sänkas av till följd av täktverksamheten.

Vattenskyddsområde

Täkten ligger i kanten av yttre skyddsområdet för Färgens ytvattentäkt. Det finns inget förbud mot täkter inom vattenskyddsområdet.

Täktområdet avvattnas troligen via diket i riktning mot Järnholmaviken i Stora Färjen. Avståndet mellan bergtälten och viken är cirka en kilometer längst vattendraget. Eventuellt överskottsvatten från tälten skall, i det fall sådant uppkommer, avledas till tät sedimentationsdamm med oljeavskiljare innan infiltration till grundvattnet. Vattenkvaliteten i diket samt i en eventuell sedimentationsdamm kommer att kontrolleras i kontrollprogrammet

Bergkrossverksamhet innebär inte hantering eller produktion av kemikalier i vanlig mening, men det finns två typer av föroreningar som måste beaktas. Dessa är petroleumprodukter och ej detonerade sprängämnen som kan läcka ut i markvattnet. Hanteringen av petroleumprodukter är noggrant reglerad. Patronerat sprängämne kommer att användas vilket gör att inget sprängämne kan läcka ut i sprickor vid hålen.

Sedimentationsdamm

För dimensionering av sedimenteringsdammen används en beräkningsmodell från Vägverket i enlighet med ATB VÄG 2003. Sedimentationsbassängen placeras i nordöstra delen av brytningsområdet, där brytningen startar. Vattnet avleds, efter att ha passerat oljeavskiljaren, till diket. Sedimenteringsdammen ska inhägnas så att barn och djur inte kan ramla i. Tillgänglig yta för sedimentationsdammen blir 400 m² (20 m x 20 m). Släntlutningarna blir 1:3 i bassängen.

Då föroreningsrisken är mycket liten och om tälten efterbehandlas successivt är det i praktiken inte nödvändigt att dimensionera dammen för den högsta dygnsnederbörden som uppmäts under perioden 1951-2004. Volymer i inströmmade yt- och grundvatten bedöms vara mycket små i jämförelse med nederbörden, varför dessa ej har beaktats vid dimensioneringen av sedimentationsdammen.

Damm

Damningsproblemet uppstår främst vid krossningen men stoftutsläpp sker också från siktar, matare med mera. För att minska olägenheten vattenbegjuts krossar och upplag. Bevattning och sopning skall vid behov ske av transportvägar, uppställningsplatser för fordon samt övriga ytor. Vid borrhning ska dammsugare användas till bormaskinerna, uppsamling av "borkaxet" ska också ske.

Med den dominerande vindriktningen sydvästlig vind i Göteborgstrakten kommer dammet huvudsakligen att hamna öster till norr om tälten. Brytningsområdet skyddas dock av bergkanter runt om.

Damning är dock främst ett problem för dem som arbetar i tälten. En verksamhet som klarar de hygieniska gränsvärdena för arbetsskyddet bör också klara kraven för den externa miljön. Beträffande mätning av stofthalter föreslås därför att de metoder och tillämpningar som gäller för arbetsmiljön inom täktområdet skall utgöra tillräcklig grund för bedömning av de externa miljöolägenheterna enligt miljöbalken.

Kemiska produkter

Service av maskiner samt oljehantering inklusive tankning av fordon och maskiner får endast utföras på en hårdgjord yta. Spill skall omhändertas och absorbenter ska finnas på platsen om ett läckage skulle uppkomma. Miljöfarligt avfall, exempelvis spilloljor, ska omhändertas. Godkända åkerier och slutliga omhändertagare ska anlitas. För samtliga kemiska produkter, inklusive oljor, drivmedel och smörjmedel, ska aktuell varuinformation samlas i en intern kontrollpärm, med anteckningar om handhavande och omhändertagande av rester och förorenat material. Ansvarig person ska finnas uppskriven i pärm. Kemiska produkter (inklusive petroleumprodukter) och avfall, som inte förvaras i ADR-klassad förvaringstank, skall förvaras i tankar på ogenomsläpplig invallad yta eller i ett tråg som rymmer hela oljemängden. Anläggningen skall vara utförd så att den inte sätts ur funktion genom vattenfyllning vid nederbörd. Invallning eller tråg skall vara utförda i material som är beständiga mot de förvarade produkterna. Påfyllnadsanordningen till cisternerna ska rymmas innanför invallningen.

Avfall

Swerock AB ska tillse att avfallet som uppkommer i verksamheten hanteras på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt i enlighet med miljöbalken. Farligt avfall omhändertas av lokala entreprenörer.

Joniserande strålning

Syftet med bergtäkten är huvudsakligen att producera vägmateriäl varför någon detaljerad strålningsmätning inte har gjorts på platsen i samband med ansökan. SGU har dock gjort flygburna gammaspektrometriska mätningar av markens naturliga gammastrålning. Flygmätningarna visar att materialets gammaindex varierar med god marginal ligger under den rekommenderade undantagsnivån gällande gammaindexet för byggnadsmaterialet i nya byggnader. Detta indikerar att bergmaterialet även skulle kunna användas till bostadsbyggande. Noggrannare mätningar kommer att göras på materialet om detta blir aktuellt.

Buller

En bullerutredning har gjorts av ÅF-Ingemansson AB. Beräkningsmodellen utgår från ett meteorologiskt värsta fall, det vill säga att det råder medvind i 360° för samtliga beräkningar. De redovisade ljudnivåerna gäller vid full produktion, det är alltså inte årsmedelvärdet utan det är ekvivalenta värden under själva arbetsmomentet.

Beräkningarna visar att Naturvårdsverkets riktlinjer för nyetablerad industriverksamhet under dagtid på 50 dBA innehålls för den normala täktverksamheten. Fordonstrafiken på väg E20 dominerar ljudet i fem av de sju beräkningspunkterna som ingår i bullerutredningen. Det är enbart under etapp 1 som ett överskridande på 1 dBA fås i beräkningspunkt 5, fastigheten Hästeryd 1:3. Det finns möjliga åtgärder att införa om detta skulle bli aktuellt.

Beräkningarna är gjorda för att man ska vara på den säkra sidan och i verkligheten kommer bullernivåerna med stor sannolikhet att bli något lägre än beräknat.

I ett av beräkningsfallen uppgår den ekvivalenta ljudnivån till 51 dBA vid ett av de närbelägna bostadshusen. 1 dBA är mindre än beräkningsnogrannheten och en ekvivalent ljudnivå 51 dBA kommer sannolikt inte att uppnås i verkligheten. Skulle detta trots allt inträffa så kommer företaget att vid det aktuella väderförhållandet och driftfallet inte att köra alla maskiner samtidigt, utan köra maskinerna vid olika tillfällen så att 50 dBA alltid innehålls.

Markvibration och luftstöt våg vid sprängning

Nitro Consult AB har på uppdrag av Swerock AB gjort en vibrationsutredningen som visar att vibrationer och luftstöt vågor kommer att ligga klart under de nivåer som kan tillåtas enligt Svensk Standard och av myndigheterna gällande praxis. Någon risk för byggnadsskador till följd av täktverksamheten föreligger inte om sprängningarna utförs enligt föreslagna riktlinjer.

Om markvibrationsnivåerna ska sänkas så måste klenare borrhål eller en lägre pallhöjd användas och då krävs fler borrhål för att spränga loss samma mängd berg. Detta innebär att borrhåll måste ske under längre tid. Med andra ord så blir bullerstörningarna större ju lägre markvibrationsnivåer som tillåts. Störningen från borrhåll under längre tid är större än fördelarna av en minskad markvibrationsnivå, när denna ändå ligger långt under gränsvärdena för byggnaderna.

Luftstöt vågens utbredning och intensitet kan, från ett sprängningstillfälle till ett annat, visa stora variationer vid samma mätplats beroende av många olika faktorer. I ansökan presenteras en luftstöt vågsprognos. Exakta angivelser är dock omöjliga att göra.

Kast

Sprängningarna kommer att bedrivas med förhållandevis klena borrhållsdiаметrar. Detta förfarande gör att kastlängderna kan hållas på korta avstånd. Sprängsalvorna planeras så att utslagsriktningen i huvudsak riktas från närmaste bebyggelse, vägar och krafledningar.

Skutsprängning

Större skut får sprängas om de täcks väl. Kan skuten hanteras av en lastmaskin ska de flyttas till en plats som är säker ur kastsynpunkt innan de sprängs. All övrig skuthantering ska utföras med hjälp av knackning med en hydraulhammare.

Kväveutsläpp

Det kan konstateras att andelen kväve från sprängarbeten är försumbar i relation till andra kvävekällor. Detta med undantag av mycket nära en sprängarbetsplats där lokal övergödning kan förekomma.

Endast i mycket speciella fall där omgivningen är mycket känslig för kvävepåverkan bör detta ses som ett problem. Så är inte fallet vid Swerock AB:s planerade bergtäkt.

Trafik

Ett maximalt uttag på 500 000 ton material per år motsvarar vid maxuttag i genomsnitt cirka 105 fordon plus returtransporter från täkten per arbetsdag. Detta motsvarar cirka 64 fordon per årsmedeldygn (för att det ska vara möjligt att jämföra med Vägverkets trafikräkningar), plus returtransporter. Vid normaluttag blir antalet transporter ungefär hälften. Täkttrafiken kommer därmed att utgöra en försumbar andel av trafiken på vägen (0,7 % vid maxuttag) och medför därför inte någon hörbar ökning av den ekvivalenta ljudnivån.

Transporterna kommer att ske mot Alingsås utmed den nya lokalvägen, och de kan sedan ansluta till äg E20 via trafikplats Västra Bodarna. Mot Flo-da/Lerum kan transporterna komma ut på väg E20 direkt via trafikplats Hästeryd. Samråd har hållits med Vägverket för att diskutera bland annat anslutningen mellan infartsvägen till täkten och den planerade lokalvägen.

Yttranden

Miljönämnden i Alingsås kommun tillstyrker ansökan underförutsättning att:

- Villkor för luftstöt våg ändras till 100 Pa uttryckt som riktvärde.
- Försiktighet med överskottsvatten från täkten ska iakttas generellt, men i synnerhet under den för öring känsliga tiden 1 oktober till 30 april.
- Arbeten och åtgärder som kan leda till grumling eller annan förorening av vatten som når Bysjöbäcken ska så långt möjligt förläggas vid annan tid än tiden 1 oktober till 30 april.

Företrädare för ca 100 hushåll framför i gemensam skrivelse att den föreslagna bergtäkten kommer att ligga alltför nära ett stort antal fastigheter. Den kommer att öppna sig i riktning mot bebyggelse med nästan ingen avskärmande terräng eller vegetation. Vi vill framhålla att vi kraftfullt motsätter oss en bergtäkt i Hästeryd.

Bullret från en bergtäkt kommer att adderas till det redan störande buller som E20 medför. Bergtäktens läge projiceras särskilt mot de fastigheter som ligger vid Slävik, Hästeryd, Järnholmen, Ryd och vägen bort mot Hemsjö kyrka. Den tunga trafiken till och från bergtäkten kommer att göra det farligare för våra barn att ta sig till skolbussen. Det damm som alstras vid krossning, transport och lastning kommer att föras lång väg med vinden och smutsa ner hus, bilar och allt annat som finns utomhus. Täkten kommer att ligga väster om bebyggelsen vilket är den vanligaste vindriktningen här. Naturområdet vid Stötteberget har i alla år varit ett viktigt strövmråde för oss som bor här. Hela Färgenområdet är under utredning om förstärkt natur-

skydd. Sjön Färgen har en mycket god vattenkvalitet både som badsjö och dricksvattentäkt. Värdet på våra hus kommer att sjunka. Exploatörens argument att bergtäkten behövs för E20-bygget har visat sig inte vara relevant. Tillräckliga mängder material finns redan att tillgå. Flera bergtäkter finns inom kommunen varför konkurrens är säkerställd.

Hemsjö missionsförsamling yttrar sig inte i sakfrågan om bergtäckts vara eller icke vara utan endast de konsekvenser som kan förväntas av den tunga trafik som blir på lokalkörbanan. Vi ställer följande krav. Att det byggs ett komplett mot vid Hästeryd för både avfart och påfart på E 20 både söder och norrut med en separerad underfart för bilister och oskyddade trafikanter.

Om den trafikökning med tungtrafik som redovisats i ansökan blir en verklighet så anser vi det som ett minimikrav att en gång- och cykelbana byggs på sträckningen mellan Västra Bodarna och Ingared.

Ingvar Holmström yrkar att ansökan om tillstånd avslås eller kompletteras med följande villkor. Sökanden ska förse de delar av täkten där risk för fallolyckor föreligger med stängsel. Stängslet ska försees med varningsskyltar. Vibrationer till följd av sprängning får som riktvärde inte överskrida 4 mm/s vid permanent- eller fritidsbostäder. Villkor 5 bör kompletteras med sommaruppehåll enligt följande: Sådan verksamhet får dock inte bedrivas under tiden 20 juni-10 augusti. Verksamhet som medför damning bör i begränsad omfattning bedrivas under perioden 1 juni-30 augusti varje år. Bevattnings och sopning ske av transportvägar, uppställningsplatser för fordon och övriga ytor när förhållandena så påkallar.

Sökanden har inte presenterat några förslag till skyddsåtgärder avseende buller trots att sådana har efterfrågats. Buller från följdverksamheten i form av transporter inom taktens närområde har inte utretts alls. Då konsekvensen av följdverksamheten inte har beskrivits kan miljökonsekvensbeskrivningen inte godtas.

Grumling och föroreningar från bergtäkten kommer med all säkerhet att ledas vidare till Hästerydsbäcken där det finns bl.a. öring. Att verksamheten kan påverka fisken i Hästerydsbäcken framgår klart av Norconsults utredning. Vilka konsekvenserna blir för fiskbeståndet eller vad Swerock avser att vidta för försiktighetsåtgärder är dock inte utrett.

Vilken påverkan som bergtäkten ger på Färgens ytvattentäkt är inte utredd i miljökonsekvensbeskrivningen. Holmström anser att sedimentationsdammar bör anläggas och att nödavstängningsanordningar ska etableras till skydd för Stora Färgens avrinningsområde och vattentäkt. Erforderliga villkor till skydd för fiskbeståndet i Hästerydsbäcken bör föreskrivas i enlighet med Norconsults förslag till försiktighetsåtgärder. Verksamhetens eventuella påverkan på brunnar och våtmarker är inte tillräckligt belyst i miljökonsekvensbeskrivningen.

Den tunga trafiken från tälkten kommer att gå precis vid Hästerydsbäcken och innanför den inre gränsen till vattenskyddsområdet för Färgens ytvattentäkt. Detta medför att Stora Färgen och ytvattentälkten drabbas av ökade utsläpp och även att risken för olyckor som involverar farligt avfall ökar.

Anläggande av tälkten kommer i stor utsträckning påverka säkerheten för trafikanter på vägen. Swerock har inte visat att täktverksamhet på denna plats är godtagbar med avseende på trafiksäkerheten.

Swerock har inte tillräckligt belyst alternativa utformningar av tälkten och särskilt efterfrågas belysning av valet av utfartsväg i förhållande till de konsekvenser av buller och damning som uppkommer i den nu valda utformningen i förhållande till andra alternativ.

Utredningen avseende alternativa lokaliseringar är alltför snäv. Hänsyn ska även tas till att material kan erhållas från andra täkter.

Holmström vidhåller att det inte finns behov av det i denna täkt utvunna materialet. Frågan om resurshushållning ska beaktas vid prövningen av en ansökan om tillstånd att bedriva täktverksamhet. En ansökan kan, och bör, avslås med motiveringen att behovet kan tillgodoses med material från en annan täkt. Det är inte sökandens kommersiella behov av att etablera tälkten som ska ligga till grund för behovsbedömningen.

Sammanfattningsvis finns det stora brister i den miljökonsekvensbeskrivning som ligger till grund för ansökan. Tillåtligheten kan inte bedömas utifrån det redovisade materialet och Swerocks ansökan bör avslås.

Alingsås Naturskyddsförening anser inte att det i nuläget finns behov av ytterligare en stor täkt inom Alingsåsområdet. Att anföra argument om konkurrens och att Swerock har få täkter i västra Sverige anser föreningen vara helt fel då det gäller exploatering av viktiga naturresurser.

De faktiska förhållandena kring av- och påfarter och vidare i närområdet medför att den tunga trafiken relaterat till en eventuell täkt inte kör "landsvägstrafik". Detta i sin tur medför att utsläppen sannolikt är avsevärt större än när underlaget för beräkningarna är baserat på utsläpp vid landsvägstrafik. Förhållandena avseende buller är sannolikt underskattade. Den bäck som diket öster om täktläget mynnar i har i undersökningar för utredningen av E20 bedömts ha stora eller mycket stora naturvärden i nedre delen mot St. Färgen. Den har dessutom stor potentiell betydelse som reproduktionslokal för örningen i St. Färgen.

Tre utpekade, mindre områden lövdungar, en ekskog i en bergkant samt en våtmark ligger nära täktläget och det är viktigt att damningen från en ev. täkt inte påverkar de lavar och mossor som finns i dessa områden. Platsen är ett av de områden som i Alingsås ÖP95 pekas ut som tänkbar för en verksamhet som bergtäkt. En översiktsplan anger dock bara i grova drag hur kommunen tänker sig markanvändning och framtida byggande och pla-

nen är nästan 20 år. Området med Stötteberget har fungerat som ett uppskattat närströvsområde.

Naturskyddsföreningen anser att följande ska beaktas vid tillståndsgivningen.

- Den granskärm som sparats i östra kanten av tälkten riskerar att blåsa ner alternativt torka/angripas av barkborrar.
- Verksamhetsområdet måste inhägnas för att skydda människor och djur.
- De närmsta fastigheterna bör besiktigas före sprängningar startas. Inledningsvis bör mätningar sedan ske på flera av de mest närbelägna fastigheterna och den mest lämpade kan därefter utväljas för en fortsatt effektövervakning.
- Faktiska bullermätningar bör genomföras vid ett flertal tillfällen på lämpliga fastigheter avseende främst trafiken.
- Schablonberäkningarna för kväveutsläppen tyder på att betydande mängder av NO₃ skulle kunna transporteras ut med vattnet vid sprängningstillfällen (kan ge surstötseffekter nedströms). Häftiga regn i samband med borr/sprängperiod kan också förorsaka stora utflöden av stoft, vilket skulle kunna påverka öringens lekbottnar. För att förhindra utsläpp av kväve som kan ge surstötseffekter och andra ämnen ska en uppehålls-/sedimentationsdamm anläggas. Dimensionering ska styras av uppehållstiden.
- Ges ett tillstånd bör detta absolut gälla för tidsbegränsad period.
- Mätning bör inledningsvis ske i samband med varje sprängning i utloppet från sedimentationsdammen. Intermittent bör dessutom mätning ske i backen från Rydbosjön nedströms sammanflödet.

Sammanfattningsvis anser föreningen att det finns tunga argument för att en bergtält inte bör etableras i Hästerydsområdet. Om tillstånd ges ska specifika åtgärder vidtas för att skydda vattenmiljön nedströms.

Gudrun och Bengt Holmquist framför att då materialet inte behövs till påbörjad vägbyggnad, så är den tänkta tälkten att betrakta som en ren affärsspekulation av markägare och Swerock. Detta kommer att ödelägga en kulturbild i anslutning till Stötteberget och bör betraktas som misshushållning av naturmiljö. Borrning, skutknackning, krossverk och stendamm kommer att omöjliggöra en framtida god livsmiljö för oss som bor här och använder området för rekreation. Tälktområdet ligger innanför yttre skyddsområde för Färgens ytvattentält. Bergtältstrafik kommer att belasta den nya lokalvägen som har planerats utan gång- och cykelbanor. Det kommer att medföra stor olycksrisk.

Vägverket framför att tillfart till tälktområdet avses ske från en ny lokalväg mellan de nya trafikplatserna vid Hästeryd och Västra Bodarna. På denna väg kommer tunga fordon att blandas med mjuka trafikanter (gående och cyklande). Väganslutning från tälktområdet skall i enlighet med § 39 Väglagen godkännas av Vägverket. Det är av vikt att den planerade tillfarten får goda siktförhållanden och att vilplan erhålles för fordon ut från tälktområdet.

Charlotte och George Richardson yrkar att ansökan avslås med följande motiveringar. Richardsson efterlyser en diskussion om det kan betraktas som misshushållning av naturreserver att öppna en bergtäkt emedan bergkross inte ska användas av Vägverket utan endast utvinns för snöd vinning på bekostnad av ortsbefolkningen. Länsstyrelsen måste ta avstånd från Swerock AB:s affärsintressen och opartiskt bedöma vad öppnandet av något så drastiskt som en bergtäkt medför för närmiljön över ett mycket långt tidsperspektiv. 64 tunga lastbilar per dygn kommer att fara förbi ca 150 meter från vårt hus. Närmiljön kommer att helt domineras av dessa transporter med buller, damning och avgasföroreningar.

Richardsson kan inte finna hänvisningar till att verksamheten i den planerade bergstakten skulle begränsas till åtta timmar per dag. Det har inte gått att utreda huruvida Swerock AB tänker ansöka om en bergkross med ty åtföljande asfaltkokning nu eller i framtiden. Swerock AB har själva uttalat att bergtakten kan påverka tillgång på vatten upp till 500 m från verksamhetsområdet-influensradien. Vi är helt beroende av vår djupborrade brunn för all vår vattenförsörjning. Det finns ingen utsago från Swerock AB hur de har tänkt sig handha störningar i tillgången på grundvatten. Hela projektet om en bergtäkt så nära byn Hästeryd är en katastrof för de människor som valt att arbeta, bo i, och även med stora kostnader vinnlägger sig om att vårda en historisk by i en naturskön bygd.

Släviksvägens samfällighetsförening

Swerocks ansökan och MKB innehåller alltför många antaganden och saknar information på viktiga punkter. Swerock beskriver inte dammets inverkan på människor som bor och vistas i området dygnet runt. Dammspridning från upplag inskränker sig inte till arbetstid i takten då personal kan vidta vissa skyddsåtgärder, t.ex bevattning och saltning. Dammspridning är en ständigt pågående process som beror av vind- och nederbördsförhållanden och normalt är som kraftigast vid torr väderlek och i den dominerande vindens riktning. Den sida av takten som vetter mot bebyggelse och ligger i den dominerande vindriktningen kommer aldrig att skyddas av bergkant. Dammspridning till trädgårdar och andra rekreationsytor orsakar naturligtvis även andra olägenheter, t ex nedsmutsning av fönster, terrasser, fritidsmöbler, bilar etc. Swerock undviker i sin MKB att följa Naturvårdsverkets anvisningar om redovisning av hur närliggande bebyggelse påverkas av detta.

Swerock redovisar inte

- Hur mycket spridningen av bergdamm ökar till omgivningen då finandelen i dammet ökar av befuktningen.
- Hur man hanterar befuktningen kalla vinterdagar då vattnet fryser.
- Hur man hanterar de fraktioner som kunden inte vill ska vara fuktiga.
- Vad ständig bevattning i takten innebär för mineralutlakning och påverkan på vattendrag och sjön Stora Färgen.

Avseende vattenfrågan finns stora brister i Swerocks redovisning. Vattenfrågan handlar dels om grundvattensänkning på grund av att berg tas bort och om avvattnings från takten till omgivande vattendrag. Avvattnings handlar både om pH-sänkande grundvatten (sulfid och sulfat) och utsläpp från

själva verksamheten. Verksamheten tillför eller riskerar tillföra utsläpp av kväve från sprängning, oljor från maskiner, salt från dammbindning och mineraler från krossmaterialet. I en bergtäkt går detta direkt till grundvattnet då inget jordlager bromsar. Swerock redovisar inte hur de vattenlösliga delarna av miljöskadliga ämnen ska tas om hand. Nya gränser för Stora Färgens vattenskydd är under behandling i kommunen. Föreningen menar att 7 kap 22§ i miljöbalken innebär att beslut i ärendet inte kan fattas innan frågan om skydd för grundvattnet är avslutad.

Det saknas redovisning av multipla ljudtryck d.v.s. vad vägen E20 och täktverksamheten tillsammans skapar för bullernivå. En hög, nästan lodrät bergvägg blir en ljudförstärkare när ljudet reflekteras mot väggen. Riktningen mot bebyggelsen och den vanligaste vindriktningen förstärker detta. Swerock förstår inte och tar inte hänsyn till att hela Färgenområdet är ett mycket viktigt område för det rörliga friluftslivet. Området är av denna anledning just nu under utredning för förstärkt naturskydd. Därför borde man använt de bullerriktlinjer som Naturvårdsverket anger i detta avseende. I anslutning till bergtäkten kommer den nya lokalvägen Hästeryd-Hagtorslätt att gå. På denna väg kommer cykel- och gångtrafikanter, bland annat skolbarn, att passera mycket nära täkten. Det får anses som rimligt att anta att både buller och damm riskerar att påverka miljön på och intill denna väg. Föreningen vill veta hur Swerock tänker skydda trafikanterna vid sprängning och skutknackning och om vägen ska stängas av dessa tider.

Sökandens bemötanden

Miljönämndens yttrande

Företaget kan acceptera ett riktvärde på 100 Pa (frifältsvärde) gällande luftstöt våg vid samtliga fastigheter under sprängning. Försiktighet med överskottsvattnet kommer att iakttas i enlighet med vad som tidigare inlämnats i ärendet.

Vägverkets yttrande

Vägverket konstaterade i det sista samrådet att de krav som ställs på siktförhållanden anses kunna uppfyllas från en trafiksäkerhetssynpunkt och anslutningens planerade läge är acceptabel.

Vid frågan om framkomlighet för en transportsträcka från Hästeryd till Västra Bodarna har samrätt skett med Vägverkets projektledare för E20. Enligt Vägverket är den nya lokalvägen en s.k. BK1- väg, d.v.s. lastbilar kan köra på den, och att den är 7 m bred och kommer att ha en skyltad hastighet på 70 km/h. Enligt Vägverket kommer en ny gång- och cykelbana att byggas utmed den nya allmänna lokalvägen på sträckan Hagtornsslätt och österut mot Bodarnamotet.

Naturskyddsföreningens yttrande

Syftet med den planerade täkten är dels att försörja ombyggnaden av E20 med parallellvägssystem och dels Alingsås tätort och Floda/Lerumsområdet med krossat ballastmaterial. Området ligger mycket bra till för dessa änd-

mål, precis intill E20 och cirka 8 km från Alingsås tätort. Behovet av nya bergtäkter har ökat genom att riksdagen antagit 16 miljömål, varav ett inkluderar minskad naturgrus användning. Av en skrivelse från Konkurrensverket (daterad 2009-09-17) framgår att konkurrensverket länge framfört att antalet bergtäkter och omfattningen av enskilda bergtäkter inte bör begränsas av behovsbedömningar. Behov kan föreligga ur konkurrenssynpunkt alldeles oavsett att tillgång och efterfrågan vid en mer teknisk beräkning framstår som i balans. Såvitt konkurrensverket förstår innebär också förändringarna i 9 kap Miljöbalken (1998:808), som trädde i kraft den 1 augusti 2009, att lagstiftaren nu anammat detta synsätt.

Merparten av transportererna går längst stora vägar varför värdena för landsväg används för de tunga lastbilarna med släp, och landsbygd för de medeltunga (för denna fordonstyp finns inga värden för landsväg). Trafiken på de allmänna vägarna ingår inte i det beräknade bullret från tåktverksamheten. Tåktfordonen utgör dock en så liten del av den totala trafiken på E20 att de inte kommer att medföra någon förändring av den ekvivalenta ljudnivån intill densamma.

Beräkningsresultaten i den de bullerutredningar som ÅF-Ingemanssons gjort framgår det klart att bullret från E20 är väsentligt mycket högre än vad ljudet från tåkttrafiken beräknas ge. Den planerade lokalvägen väster om E20 ligger precis intill denna. Bullernivåerna för de närboende kommer därför inte att öka till följd av tåktfordonen, varken då dessa befinner sig på anslutningsvägen, lokalvägen, motet eller E20.

Norconsult gjorde under november 2009 en fältinventering av området. Vid den planerade tåkten är diket/bäcken delvis kulverterad och övergrävd. Där öppen vattenyta finns är bäcken av trivial karaktär i avsaknad av lek- eller uppväxtniljöer för öring eller annan fisk. Vattenkvaliteten kommer att kontrolleras regelbundet i enlighet med kontrollprogrammet och en sedimentationsdamm kommer att anläggas vid behov.

Damning är främst ett hälsoproblem, och då för dem som arbetar i tåkten. Berörd personal ska undersökas kontinuerligt enligt arbetsmiljölagens bestämmelser. En verksamhet som klarar de hygieniska gränsvärdena för arbetsskyddet bör också klara kraven för den externa miljön. En pilotstudie avseende eventuella effekter på vegetationen av damning från tåkter har gjorts. Slutsatsen i pilotstudien var att det inte föreligger någon signifikant skillnad i antal arter, kväveindex eller mark-pH mellan området nära respektive långt ifrån tåkter.

Andelen kväve från sprängarbeten är försumbar i relation till andra kvävekällor. Sedimentationsdammen har dimensionerats för att klara den största dygnsnederbörden som uppmäts i Göteborg/Säve de senaste 50 åren. Konsekvensen av att uppehållstiden inte skulle bli tillräckligt lång skulle dessutom vara mycket liten. I värsta tänkbara fall har inte alla stenpartiklar hunnit avskiljas i riktigt tillräcklig omfattning.

Yttranden från Gudrun och Bengt Holmquist, Ingvar Holmström och Anna Birgersson, Släviksvägens samfällighetsförening och övriga kringboende

Stötteberget ligger söder om den planerade täkten och kommer inte att beröras av täktverksamheten. Verksamheten kontrolleras genom kontrollprogrammet (egenkontroll) samt av tillsynsmyndigheten. Resultatet av kontrollerna redovisas till tillsynsmyndigheten i den årliga miljörapporten.

I de delar av täkten där risk för fallolyckor föreligger kommer åtgärder att vidtas. Enligt föreslaget villkor ska riktvärdet 4 mm/s och 100 pascal gälla för markvibrationerna (okorrigerad högsta svängningshastighet i vertikalled) respektive luftstöt vågorna (uttryckt som frifältsvärde) vid samtliga fastigheter under sprängning. Likaså ska gränsvärdena enligt Svensk standard 3'4 innehållas vid samtliga fastigheter.

Företaget behöver kunna producera och leverera material även sommartid, då många byggnationer pågår denna tid. Det finns ingen anledning att begränsa verksamheten sommartid på denna plats. Enligt föreslaget villkor ska damning från krossanläggningen begränsas. Dammhindrande åtgärder t.ex. bevattning och sopning skall vid behov ske av transportvägar, uppställningsplatser för fordon samt övriga ytor. Materialupplag skall vid behov bevattnas för att förhindra damning.

En hög skogsbarriär har sparats för att förhindra insyn. Denna kommer att bli tätare närmare marken då sly och dylikt växer upp. I ansökan för täkten har siktlinjer upprättats för att kontrollera att ingen insyn ska förekomma från de fastigheter där störst risk för detta föreligger. Områdets topografi tillsammans med den bevarade bergskärmen och skogsridån förhindrar insyn. Ingen påverkan kommer att ske på brunnarna i omgivningen då dessa dels ligger på ett så stort avstånd från täkten och dels går betydligt djupare än täktbotten. Swerock AB har letat efter lämpliga täktlägen i regionen i flera år och med tanke på alla kriterier som en plats måste uppfylla för att det ska gå att anlägga en täkt finns väldigt få platser att välja på.

Volymen uttagbart material i den planerade täkten har beräknats. Höjdkurvorna har ytbildats i GIS-hanteringsprogrammet Geomedia. Att den tillgängliga massan berg ändrats beror på att bergets skenbara kompaktdensitet i början schablonmässigt sattes till 2,6 ton/m³. Efter samrådsmötet analyserades de bergprover företaget tagit inom området och densiteten visade sig då vara 2,73 ton/m³, därför används istället denna densitet vid massberäkningarna. Täkten kommer inte att innebära att efterfrågan på material ökar, så det totala transportarbetet kommer att minska då material till försörjningsområdet kan hämtas från den sökta täkten istället för andra täkter som ligger längre bort. Täcktrafiken kommer att utgöra en försumbar del av trafiken på E20.

Det finns flera möjligheter att ta sig med gång/cykel mellan Hästeryd och Alingsås utan att använda den planerade lokalvägen väster om E20 på den del (närmast Hästerydsmotet) där gång- och cykelbana saknas. "Mjuka" och

"hårda" trafikanter behöver därför inte blandas här. Mellan Hästeryd och Hagtorsslätt finns öster om E20 två vägar som man kan använda, dels Kungsvägen precis intill E20 och dels vägen via Hagtorpet. En ny enskild lokalväg kommer att byggas öster om E20 vid Slävik, mellan Kungsvägen och E20. Vid Hagtorsslätt kommer en bro att byggas över E20, längst lokalvägen väster om E20 mellan Hagtorsslätt och Bodarnamotet kommer en ny gång- och cykelväg att byggas. Tåktansökan och MKBn har utförts av Monica Soldinger som är teknologie doktor och licentiat i maskin- och fordonskonstruktion samt civilingenjör i väg- och vattenbyggnad. Ett flertal undersökningar och utredningar har även gjorts av extern expertis. Asfaltsverk utgör en s.k. C-verksamhet och för att få öppna ett sådant krävs en anmälan till kommunen. Detta ingår inte i tillståndsansökan.

Länsstyrelsens yttrande med förslag till beslut

Länsstyrelsens kommentar till inkomna synpunkter

Företaget har i ansökan presenterat en lokaliseringsutredning som, enligt Länsstyrelsens mening, på ett tillfredställande sätt belyser grunderna för och motiverar valet av plats för den planerade bergtåkten.

Enligt Länsstyrelsens bedömning har företaget visat att det i samhället finns behov för det material man kommer att producera. Inom 500 meter från brytningsområdets gränser ligger sex boningshus. Samtliga är belägna öster om väg E20. Den genomförda bullerutredningen visar att Naturvårdsverkets riktvärden för industribuller kan innehållas vid samtliga hus. Med utgångspunkt i tåktens läge i förhållande till kringliggande bostadsfastigheter finns enligt Länsstyrelsens mening inte skäl att begränsa möjligheterna att bedriva verksamheten under sommarhalvåret.

Länsstyrelsen gör bedömningen att villkor 11 om anläggning och utformning av sedimentationsdamm utgör tillräcklig reglering för att skydda naturvärden och vattenkvalitet i nedströms liggande vattenmiljöer.

Länsstyrelsen anser att risken för påverkan från tåktverksamheten på brunnar och våtmarker är tillfredställande belyst i miljökonsekvensbeskrivningen. Med hänvisning till att verksamheten kommer att bedrivas ovan grundvattenytan, att inga stora sprickor i berggrunden finns inom tåktområdet samt långa avstånd till kringliggande brunnar finns enligt Länsstyrelsens bedömning ingen anledning att befara negativ påverkan på vattentillgång eller vattenkvalitet.

Företagets utredningar visar att det inte finns anledning att befara negativ påverkan från den planerade tåktverksamheten på vattenkvaliteten i Stora Färgen. Tåkten blir belägen på andra sidan om väg E20 i förhållande till kommunens vattentåkt. Alingsås kommun har tillstyrkt företagets ansökan. Enligt Länsstyrelsens mening utgör 4 § förordningen (1998:904) om tåkter och anmälan för samråd inte hinder för att meddela tillstånd till den planerade tåktverksamheten.

Enligt företagets beräkningar kommer trafiken till och från tåkten att utgöra endast en bråkdel av den tunga trafiken på E20. Avseende gång- och cykeltrafik anser Länsstyrelsen att företaget visat på realistiska lösningar som innebär att den tunga trafiken till och från tåkten inte behöver blandas med gång- och cykeltrafikanterna.

Det är Länsstyrelsens erfarenhet att vattenbegjutning och/eller saltning är effektiva metoder för att minimera problemen med damm. Enligt villkor 8 är företaget skyldigt att vidta sådana nödvändiga åtgärder.

Beräkningarna i bullerutredningen utgår från s.k. "värsta fall" med all utrustning igång och medvind från samtliga bullerkällor samtidigt. Sannolikheten för att ett sådant scenario skulle inträffa är minimal. Om en liknande situation ändå skulle uppstå kan man enkelt undvika överskridande av tillåtna bullernivåer genom att inte köra all utrustning samtidigt. Länsstyrelsen anser att en låg bullernivå generellt sett bör eftersträvas i sådana områden där just den låga bullernivån utgör en särskild kvalitet. Enbart det förhållandet att ett område används som ett fritidsområde kan dock enligt Länsstyrelsens bedömning inte vara tillräckligt för att karaktärisera det som ett område med sådana särskilda kvaliteter. Med utgångspunkt i läget alldeles intill E20 kan området inte anses som ett sådant ostört område där låg bullernivå utgör en särskild kvalitet som skulle kunna motivera särskilt hänsynstagande i fråga om vilken bullerpåverkan som kan tillåtas. Länsstyrelsen finner därför inte anledning att skärpa bullervillkoret för verksamheten.

Företaget har låtit göra en riskanalys avseende vibrationer för alla enskilda hus inom en radie av 1 km från täktområdet. Enligt Länsstyrelsens bedömning finns inte skäl att i villkor ställa krav på att ytterligare besiktning av hus ska genomföras. Vad som i övrigt har framförts av kringboende och andra berörda parter kommenteras inte i detta yttrande eftersom synpunkterna bedöms vara av underordnad betydelse för Länsstyrelsens ställningstagande i ärendet.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Miljökonsekvensbeskrivningen bedöms i allt väsentligt uppfylla kraven enligt 6 kap. miljöbalken på vad en sådan beskrivning ska innehålla. Den identifierar och beskriver de för prövningen relevanta effekterna av verksamheten och möjliggör en samlad bedömning av verksamhetens effekter på människors hälsa och miljö. Miljökonsekvensbeskrivningen kan därför godkännas.

Lokaliseringen

Företaget har utrett alternativa lokaliseringar av en bergtäkt i närheten av den planerade utbyggnaden av väg E20 på sträckan Ingared-Alingsås. Enligt Länsstyrelsens förmenande har företaget visat att med hänsyn tagen till transportavstånd, motstående allmänna intressen, antal när boende och kvaliteten på bergmaterialet så är den valda lokaliseringen den bästa. Denna lokalisering är också klassad som rekommenderad plats för täkt enligt

kommunens materialförsörjningsplan och är med i kommunens översiktsplan som ett lämpligt bergtäktområde.

Analyserna av de kärnbörningar som företaget låtit genomföra visar att bergmaterialet håller god kvalitet. Enligt Länsstyrelsens mening har företaget kunnat visa att det i regionen finns ett allmänt behov av det material som ska produceras i den planerade täkten. Swerock AB etablerar sig med denna täkt som ny aktör i kommunen vilket enligt Länsstyrelsens bedömning kommer att inverka gynnsamt på konkurrenssituationen i regionen.

Länsstyrelsen konstaterar att det inom 500 meter från brytningsområdet finns sex bostadsfastigheter. Alla dessa ligger emellertid på andra sidan väg E20. Beräkningsresultaten i genomförda bullerutredningar visar att bullret från E20 är väsentligt mycket högre än vad ljudet från täkttrafiken beräknas ge. Den planerade täktverksamheten inklusive transporterna kommer inte att medföra förhöjda bullernivåer vid dessa fastigheter. Övriga bostadsfastigheter är belägna på så stora avstånd från täkten att verksamheten inte kommer att medföra oacceptabla bullerstörningar.

Genom uppritade siktlinjer har företaget visat att det inte blir någon insyn från de närmast belägna fastigheterna.

Företaget har genom särskilda utredningar på ett tillfredställande sätt belyst den planerade täktverksamhetens förväntade påverkan på kringliggande brunnar samt vattenmiljöerna i nedströms belägna vattendrag och sjön Stora Färgen. Med den föreslagna utformningen av sedimentationsdammen, som enligt villkor 12 ska anläggas, bedöms risken för negativ påverkan på naturvärden och vattenkvalitet nedströms täktområdet som minimal. Länsstyrelsen bedömer sammantaget att det av ansökan med kompletteringar framgår att det trafiktillskott till vägarna i området som skapas genom täktverksamheten inte kommer att medföra oacceptabla störningar för kringboende. Vägverket har för lokaltrafiken föreslagit lösningar som man anser godtagbara från trafiksäkerhetssynpunkt. Avseende gång- och cykeltrafik anser Länsstyrelsen att företaget visat på realistiska lösningar som innebär att den tunga täkttrafiken inte behöver blandas med gång- och cykeltrafikanterna.

Det finns inga riksintressen för naturvärden, kulturmiljövärden eller friluftslivet inom den planerade täktens verksamhetsområde. I Artdatabanken finns inga poster registrerade inom täktområdet. Täckten ligger inte i eller i närheten av något Natura 2000-område.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att företaget med sin kompletterade ansökan har visat att valet av plats för den planerade verksamheten är den som ger minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Därmed uppfylls de krav som anges i 2 kap 6 § miljöbalken. Verksamheten bedöms tillåtlig i förhållande till miljöbalkens allmänna hänsyns- och innehållningsregler.

Skäl till begränsning i mängd eller tid

Länsstyrelsen bedömer att lokaliseringen av den föreslagna bergtåkten är lämplig i förhållande till andra allmänna och enskilda intressen. Verksamheten omfattar en stor mängd bergmaterial och avses pågå under en tid som är avsevärt längre än 10 år. Det finns enligt Länsstyrelsens mening inte skäl att avslå företagets förstahandsyrkande om icke tidsbegränsat tillstånd.

Motivering av villkor

Företaget har i ansökan lämnat förslag till villkor för verksamheten och föreslår i första hand tillämpning av riktvärden för exempelvis buller, vibrationer och luftstöt vågor.

Med hänvisning till Miljööverdomstolens domar gällande rikt- och gränsvärden (se bl.a. domar den 29 januari 2009 i mål nr M 1303-07 och mål nr M 3792-07), använder Länsstyrelsen inte längre begreppet riktvärde. Istället anges ramarna för hur kontrollen av respektive villkor ska ske.

För den händelse det skulle bli aktuellt med begränsningsvärden har företaget även lämnat alternativa förslag till villkor för buller, vibrationer och luftstöt vågor. Här föreslås en höjning av de ekvivalenta begränsningsvärdena för buller med 5 dB(A) dag-, kvälls- och nattetid. De begränsningsvärden för buller som anges i villkor 5 överensstämmer med vad som sedan länge brukar föreskrivas för liknande verksamheter, i enlighet med Naturvårdsverkets allmänna råd angående rekommenderade bullervärden vid nyetablering av industri. Länsstyrelsen anser inte det finns skäl att i detta fall tillämpa högre bullervärden.

Företaget har föreslagit riktvärdet 150 Pa för luftstöt vågor i samband med sprängning. Enligt Svensk standard (SS 02 52 10) anges att riktvärdet 500 Pa för maximalt reflektionstryck från sprängningsarbete (vilket motsvarar 250 Pa frifältstryck) bör tillämpas på avstånd över 20 meter. För fasta anläggningar såsom bergtåkten och gruvor samt större anläggningsarbeten kan riktvärdet multipliceras med en faktor 1-0,5 beroende på avstånd och byggmaterial.

Länsstyrelsen brukar generellt föreskriva villkor som innebär att om luftstöt vågorna vid något tillfälle överstiger 100 Pa (frifältsmätning) så ska åtgärder vidtas för att detta värde inte ska överskridas igen. Värdet enligt Svensk standard är alltså multiplicerat med faktorn 0,4. Anledningen till att det låga värdet 100 Pa tillämpas är att luftstöt vågorna kan ge upphov till skakningar som ofta upplevs störande av kringboende. Erfarenhetsmässigt är det just effekterna av luftstöt vågorna, såsom skramlande porslin och fönsterrutor, som är anledningen till klagomål i samband med sprängningar.

Avståndet till de närmast kringboende är ca 400 meter. Enligt den prognos för luftstöt vågor som presenteras i ansökan kommer värdena att understiga 100 Pa (frifältsmätning) vid avstånd 400 meter. Länsstyrelsen gör bedöm-

ningen att det inte finns anledning att tillmötesgå företagets begäran om 150 Pa (frifältsmätning) som riktvärde för luftstöt vågor.

Den årliga brytningsmängden är utgångspunkten för företagets beskrivning av störningarnas omfattning, arbetstider, antalet transporter m.m. Det betyder också att prövningen av verksamheten och de villkor som Länsstyrelsen föreskriver utgår ifrån denna beskrivning. Enligt Länsstyrelsens mening finns därför skäl att i villkor begränsa den årliga brytningsmängden.

I yttranden har bl.a. framförts att det berörda området nyttjas som strövmråde, och Naturskyddsföreningen anser att området bör inhägnas för att skydda människor och djur. Länsstyrelsen finner det motiverat att föreskriva villkor om åtgärder för att minimera riskerna för olyckor där allmänhet är inblandad. Sådana åtgärder kan t.ex. vara avskärmning av branta stup och utplacering av varningsskyltar.

De villkor som Länsstyrelsen i övrigt föreslagit motsvarar vad som numera brukar föreskrivas för liknande verksamheter. En del av de förslag till villkor som företaget lämnat har inte tagit med eftersom de handlar om sådant som antingen regleras enligt andra föreskrifter eller, som enligt Länsstyrelsens mening bäst hanteras inom ramen för den löpande tillsynen.

Säkerhet

Enligt 9 kap 6a § miljöbalken får tillstånd till täkt ges endast om det för uppfyllandet av de villkor som ska gälla för tillståndet ställs säkerhet enligt 16 kap 3 § miljöbalken.

Enligt 16 kap 3 § ska en säkerhet godtas om den visas vara betryggande för sitt ändamål. Säkerheten får ställas efter hand enligt en plan som vid varje tid tillgodoser det aktuella behovet av säkerhet.

Av prop. 2006/07:95 sid 110 f framgår bl.a. följande. En säkerhet bör inte vara större än vad som behövs och inte heller administrativt kostsam. En utgångspunkt bör också vara att säkerheten tillåter att så mycket kapital som möjligt är kvar hos verksamhetsutövaren. En plan för avhjälpande bör kunna godtas om det är någorlunda möjligt att förutse hur efterbehandlingsbehovet kommer att utvecklas och beräkna kostnaden för att tillgodose detta. När omständigheterna medger det bör det också vara möjligt att ställa säkerhet successivt även om det är svårt att på förhand avgöra hur efterbehandlingsbehovet kommer att utveckla sig. Planen bör noga ange förutsättningarna för det successiva säkerställandet och den bör även innehålla bestämda tider för återkommande uppföljning och kontroll av dessa förutsättningar.

Företaget har med utgångspunkt i grundmodellen för beräkning av säkerhet enligt Miljösamverkan Sveriges rapport 2006-11-30 "Efterbehandling av täkter" beräknat säkerheten för verksamhetens första 10-årsperiod till 310 000 kronor. Enligt företaget kommer efterbehandling att ske successivt. Med denna förutsättning har företaget beräknat säkerheten för nästkommande 10-årsperiod till 380 000 kronor.

Länsstyrelsen gör bedömningen att den plan för ställande av säkerhet som företaget föreslagit är rimlig. De föreslagna beloppen bedöms vid varje tidpunkt tillgodose det aktuella behovet av säkerhet. Om verksamheten av någon anledning avbryts och tillståndshavaren inte kan fullfölja sina plikter så bedöms denna säkerhet täcka tillsynsmyndighetens kostnader för att upphandla nödvändiga efterbehandlingsarbeten som tillgodoser miljöskydd, säkerhet, naturvårdsaspekter och landskapsbild.

Länsstyrelsen anser dock att om efterbehandling inte skett enligt den redovisade tidsplaneringen så ska det beräknade säkerhetsbeloppet 380 000 kronor för andra 10-årsperioden adderas till det första på 310 000 kronor, vilket innebär att säkerheten för den andra 10-årsperioden då ska vara 690 000 kronor.

Enligt Länsstyrelsens mening är det inte möjligt att på ett tillfredställande sätt beräkna nödvändig storlek på säkerheten i ett längre tidsperspektiv. Frågan om säkerhetens storlek avseende den tredje 10-årsperioden och vidare framöver kommer därför att tas upp till prövning i samband med att giltighetstiden för säkerheten för den andra 10-årsperioden löper ut.

Beroende på kostnadsutveckling eller andra omständigheter kan miljöprövningsdelegationen med stöd av 24 kap. 5 § pkt 12 miljöbalken, komma att ändra säkerhetens storlek och begära in ny säkerhet. Säkerheten kommer annars att omprövas i samband med att preskriptionstiden går ut.

Inkomna synpunkter på Länsstyrelsens yttrande

Flertalet närboende har sammanfattningsvis anfört bl.a. följande. En etablering kommer att innebära en ökad bullerpåverkan för deras fastigheter och en klart försämrad trafiksituation på lokalvägar då transporterna till och från tälkten kommer att öka trafiken hundrafaldigt. Redan vid samrådsmötet i augusti 2009 framkom från dåvarande Vägverkets projektledningsteam att den föreslagna tälkten inte behövs för att förse ombyggnationen av E20, sträckningen Ingared-Alingsås, med material. Länsstyrelsens tolkning att behov av material har visats kan därmed ifrågasättas. Företagets analys av påverkan på grundvatten är så ofullständig att en förutsägelse av hur tälktverksamheten kommer att påverka dessa inte är möjlig. Bullerutredningen visar att 51 dBA ekvivalent ljudnivå kommer att uppnås vid en fastighet. Detta värde ligger över Naturvårdsverkets riktvärde på 50 dBA. Redovisning av maxnivå under natt saknas också i utredningen. De alternativa gång- och cykelvägar som sökanden redovisat är slingriga skogsstigar som är svårforcerade med vanlig cykel samt saknar koppling till ordinarie vägnät vad gäller underhåll.

Tomas McKelvey uppger att han på grund av bristerna i bullerutredningen anser att MKB:n inte kan ligga till grund för beslut och att tillstånd inte ska meddelas. Han anför bl.a. följande med avseende på buller. I ansökan anges arbetstid till 06-22, vilket innebär att verksamhet även kommer ske under

tidsperioden som definieras som natt. I bullerutredningen saknas en analys för momentana ljud under denna tidsperiod. Då verksamheten kommer att generera en stor mängd transporter (100 lastbilar ut från tåkten dagligen) kommer bullret från dessa transporter att på vissa lokalvägsavsnitt att leda till en avsevärd ökning av den totala bullerpåverkan. Detta gäller även om man räknar in nivåerna från den befintliga trafiken på E20. Speciellt under tidsperioden 06-07 då natt råder kommer med stor trolighet de momentana ljuden överskrida riktvärdet på 55 dBA vid flera fastigheter. Den redovisade bullerutredningen saknar analys av denna bullerpåverkan. Verksamheten kommer att leda till att arbetsmomentet skutknackning frekvent kommer att förekomma. Denna verksamhet är impulsiv till sin karaktär och enligt Naturvårdsverkets riktlinjer ska då riktvärdet sänkas till 45 dBA ekvivalent ljudnivå. Detta har inte redovisats eller tagit hänsyn till i utredningen.

Bullerutredningen är helt baserad på en prediktion av ljudtrycksnivåerna utifrån en beräkningsmodell. Dock saknas det angivelse om hur osäker denna prediktion är. Speciellt eftersom de beräknade nivåerna av bullerpåverkan ligger kring riktvärdet på 50 dBA för flera av de simulerade arbetsmomenten kan man inte från utredningens resultat fastslå att verksamhetens verkliga bullerpåverkan kommer ligga under riktvärdet. Som del i arbetsplanen av ombyggnation av E20 till motorväg mellan Ingared och Alingsås har sträckningen för en ny lokalväg mellan tåktens verksamhetsområde och Gamla Kungsvägen nu påbörjats. Detta har inneburit att en stor korridor har sprängts bort från berget som ligger i linje mellan tåkten och mät punkt 4 (fastighet Hästeryd 1:41). Denna sorts skärning genom berg fungerar som en utmärkt akustisk vägledare och leder till klart ökade bullernivåer på berörda fastigheter. Bullerutredningen har i sin beräkning inte tagit hänsyn till denna topografiska verklighet.

Fastigheten Hästeryd 1:60 ligger endast 320 m från tåktens verksamhetsområde vilket underskrider Boverkets föreskrifter på minst 500 meter. Fastigheten är inte heller medtagen som mät punkt i bullerutredningen. I bullerutredningen är beräkningarna gjorda med förutsättningen att en 5 m bullervall är etablerad mot öster. Denna viktiga förutsättning är inte upptagen som ett villkor för verksamheten. Han yrkar därför att krav uppställs på att en bullervall om minst fem meter höjd etableras innan övrig tåktverksamhet får påbörjas.

På flera ställen i bullerutredningen hänvisas till att det buller som trafiken på E20 genererar kommer att maskera bullret från tåktverksamheten. Helt klart är dock att en ytterligare bullerkälla, som tåktverksamheten innebär, kommer att leda till att den totala bullerpåverkan ökar. Dessutom reagerar människan mycket lätt på förändringar i ljudbilden. Borraggat, krossar, skutknackning mm genererar buller som skiljer sig från det buller som trafiken på E20 genererar vad gäller frekvensinnehåll, impulsivitet och nivåvariation. Tåktverksamheten kommer därför för en människa tydligt att höras och märkas och blir till en negativ miljöpåverkan på oss boende i området.

Ingvar Holmström yrkar att tillstånd inte ska medges samt att länsstyrelsen håller ett sammanträde med syn på platsen. Om tillstånd meddelas yrkas att tillståndet tidsbegränsas till att gälla fem år från att det vunnit laga kraft. Vidare yrkas att ett villkor om den bullervall som sökanden åtagit sig att utföra ska vara uppförd före täktverksamheten påbörjas samt att villkor föreskrivs enligt följande. *"Tunga transporter till och från täktområdet ska ske på lokalvägen på den västra sidan om E20. Utfart och påfart till E20 ska ske vid trafikplats Västra Bodarne."*

Som grund anförs bl.a. följande. Sedan ansökan och MKB upprättades har stora förändringar i det tilltänkta verksamhetsområdets omgivning skett. En stor del av berget öster om täktområdet har sprängts bort. Verksamhetsområdet ligger helt öppet mot bebyggelsen öster om E20 och några närliggande fastigheter har sedan denna förändring genomfördes fri sikt in i området. Detta innebär att tidigare upprättade siktlinjer inte längre är relevanta. Såväl buller som damning påverkas av de förändrade förutsättningarna i omgivningen. Även omfattandes skogsavverkning har skett vilket kan ge förändrade konsekvenser med avseende på insyn, buller och damning. Det finns stora oklarheter kring trafiken i täktens närområde. Någon realistisk lösning som innebär att den tunga trafiken inte behöver blandas med gång- och cykeltrafikanter finns för närvarande inte.

Den nu beslutade trafiklösningen innebär att boende på den östra sidan av E20 kommer att påverkas av tung trafik till och från täkten på ett icke godtagbart sätt. Det ska särskilt noteras att täkttrafiken enligt miljökonsekvensbeskrivningen innebär att 105 fordon exklusive returtransporter, per dygn kommer att passera mycket nära bostadsfastigheter. Det ska särskilt noteras att fastigheten Hästeryd 1:60 inte är medtagen i den bullerberäkning som presenterats. Fastigheten bebos idag av en barnfamilj. Täcktrafik är en sådan följdverksamhet vars miljöeffekter ska redovisas för att den ska kunna godkännas. Om miljöprövningsdelegationen skulle meddela begärt tillstånd yrkas att villkor enligt ovan, som reglerar trafiken, föreskrivs i tillståndet.

Slutligen påpekas att skyddsavstånden till bostäder från täktverksamheten underskrider de 500 meter som föreskrivs för denna typ av verksamhet i Boverkets föreskrift "Bättre plats för arbete (1995:5)". Sökanden har inte framfört några skäl till att detta skyddsavstånd ska frångås vid nu aktuella verksamhet. Här ska även noteras att avståndet mellan täkten och den av oskyddade trafikanter trafikerade lokalvägen bara är ca 50 meter.

Släviksvägens samfällighetsförening yrkar att tillstånd inte ska ges och att föreliggande miljökonsekvensbeskrivning underkänns. Som grund anförs bl.a. följande. Den topografiska förutsättningen är sedan maj 2010 helt annorlunda än då miljökonsekvensbeskrivningen togs fram. För att bygga den nya lokalvägen mellan Hästeryd och Västra Bodarna har under våren en stor del av berget öster om täktområdet sprängts bort. Detta innebär att täktens verksamhetsområde nu ligger helt öppet mot bebyggelsen öster om E20. Det är fri sikt från några närliggande fastigheter in i bergtäktens verksamhetsområde. Bullerspridningen kommer även att bli helt annorlunda. Oskyddade

trafikanter kommer att passera 50 meter från täktens verksamhetsområde. Öppningen i berget ska rymma lokalvägen och i nuläget finns inga andra planer än att även cykel- och gångtrafik ska gå denna väg. Detta är särskilt olämpligt. De alternativa gång- och cykelvägar som sökanden föreslagit är gamla enskilda vägar som bitvis är i dåligt skick och klart olämpliga att cykla på.

Kommunstyrelsen i Alingsås kommun anför bl.a. följande. Kommunen har till Vägverket lämnat synpunkter om ombyggnaden av väg E20, delen Ingarö-Alingsås, med fokus på Hästerydsmotet. I skrivelsen poängteras vikten av att pågående ombyggnation av E20 slutförs men att Vägverket även aktivt bör försöka finna goda lösningar för oskyddade trafikanter vid utformning/planering av lokalvägen vid Hästerydsmotet. Tillgängligheten till kollektivtrafiken med väl genomtänkt placering och utformning av hållplatser behöver också uppmärksammas. Dessa frågor är även fortsatt viktiga att beakta. I övrigt finns inget att erinra mot länsstyrelsens beslutsförslag.

Miljöskyddsnämnden i Alingsås kommun anför bl.a. följande. Länsstyrelsen bör avvakta sitt beslut tills en ny bullerutredning har presenterats med hänsyn till de ändrade topografiska förhållandena. Nämnden utgår vidare från att trafikverket i utbyggnaden av E20 tar hänsyn dels till Färgens vatten-skyddsområde, dels till bullerproblematiken för de boende i området vid utformningen av trafikplatsen Hästeryd, som nämnden anser bör vara av typen hel trafikplats för att undvika transporter på lokalvägen.

Bolaget har gett in ett kompletterande yttrande från ÅF-Ingemansson med anledning av den nya passage som sprängts genom en bergsformation öster om täkten. Av yttrandet framgår att denna passage inte påverkar de ekvivalenta ljudnivåerna i omgivningarna på ett negativt sätt.

Bergtäkten är belägen väster om parallellvägen och täktbotten kommer att vara + 75 meter. Här kommer alla maskiner förutom borrarregaratet att vistas. Borrarregaratet kommer att stå på betydligt högre höjder, mellan + 90 meter och + 115 meter i riktning mot öster. Detta innebär att parallellvägen kommer att vara väl avskärmat av bullerkällorna på täktbotten. Borrarregaratet har aldrig varit skärmat mot öster då det står på så höga höjder. Mot öster kommer en 5 meter hög bullervall att anläggas på + 80 meter. Det är bakom denna vall som maskinerna på täktbotten kommer att arbeta under främst etableringsskedet och etappen 1.

Mot nordöst kommer de mest betydande höjdkurvorna utanför täktområdet från + 85 meter och högre inte att beröras av parallellvägen. Bullervallen i öster på + 80 meter kommer att göra nytta även mot nordost. Desto längre in på täktområdet mot väster som tätkällorna kommer ökar avståndet till omgivningarna i öster och därmed fås bättre dämpning. Något som inte skall glömmas i detta sammanhang är att bullerberäkningarna gäller för ett maximalt bergguttag på 500 000 ton per år. Normalt kommer ca 250 000 ton per år att brytas. Detta betyder att ca 3 dBA för höga ekvivalenta ljudnivåer beräknats från bergtäkten jämfört med ett normaluttag.

Skälen för miljöprövningsdelegationens beslut

Miljöprövningsdelegationen har den 6 oktober 2010 besökt platsen. Delegationen anser att utredningen i övrigt får anses tillräcklig och avslår därför yrkandet om offentligt sammanträde.

Delegationen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen med de kompletteringar som gjorts innehåller de uppgifter som behövs för att syftet med den ska kunna uppfyllas inklusive de uppgifter som är obligatoriska. Miljökonsekvensbeskrivningen ska därför godkännas.

Lokaliseringen/Behovet

Enligt 2 kap 6 § miljöbalken ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Vid tillståndsprövningen ska bestämmelserna i 3 kap tillämpas i de fall som gäller ändrad markanvändning.

I 3 kap 1 § miljöbalken anges att mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

En täkt innebär ett stort ingrepp i naturmiljön. Vid nyetablering ska därför särskilt beaktas om öppnandet av takten är att anse som god hushållning med naturresurser samt om lokaliseringen är lämplig med hänsyn till intrånget i miljön samt till eventuella olägenheter för människors hälsa.

I ärendet har behovet av den sökta takten starkt ifrågasatts. Av ansökan framgår att syftet med takten är att dels försörja ombygganden av E20 med parallellvägssystem, dels Alingsås tätort och Floda/Lerumsområdet med krossat ballastmaterial. Vad gäller behovet av material till ombygganden av E20, sträckan Ingared-Alingsås, får det nu anses upplyst att detta inte i första hand kommer att tas från nu aktuella täkt. Oaktat detta anser bolaget att det inom regionen finns behov av en ny bergtäkt.

Naturskyddsföreningen har framfört synpunkter på att den totala produktionen av bergkross är större i regionen än det årliga behovet. De befintliga bergtäkter som finns i regionen är dock belägna på ett längre avstånd från exempelvis Lerum, Partille och Göteborg som alla får anses som expansiva kommuner i behov av material. I Materialförsörjningsplanen från 1996 för Alingsås kommun är den sökta platsen markerad som rekommenderad täkt. Från hushållningssynpunkt är det viktigt att en så stor del som möjligt av ballastproduktionen utgörs av bergkross och andra alternativa material till naturgrus. Detta eftersom uttaget av naturgrus ska minskas. Berget i den aktuella takten håller en god kvalitet och testresultaten visar ett material som är väl lämpat till bärlager och sannolikt även kan användas för valda slitlager. De mängder som finns tillgängliga för brytning får dessutom anses till-

räckliga för att motivera en täkt. Det får således anses vara förenligt med god hushållning att utvinna materialet.

I översiktsplanen för Alingsås kommun (ÖP 95) antagen den 28 januari 1998, är platsen markerad Tg, dvs större täkt. Planen är visserligen översiktlig och det har förflutit ett antal år sedan den upprättades men den ger onekligen ett stöd för lokaliseringen. I ovan nämnda materialförsörjningsplan är den aktuella bergförekomsten även betecknad som högre prioritet då det finns få motstående intressen. På platsen är exempelvis inte utpekad något riksintresse för naturvården, friluftslivet eller kulturmiljön. Inte heller finns registrerat några skyddsvärda arter enligt 4 kap miljöbalken. Bedrivande av täktverksamhet i den yttre skyddszonen för sjön Färgens ytvattentäkt står inte heller, efter vad som hittills framkommit i ärendet, i strid med nu gällande vattenskyddsföreskrifter.

Vad gäller det skyddsavstånd om 500 meter som Boverket rekommenderar i sina allmänna råd (1995:5) Bättre plats för arbete, ska noteras att detta är just en rekommendation och sedan råden gavs ut år 1995 har teknikutvecklingen gått framåt. De fastigheter som ligger närmast är belägna på ca 380 - 450 meters avstånd från täkten. Med beaktande av de skyddsföreskrifter som uppställs i detta tillstånd och det faktum att väg E20 avgränsar fastigheten från täktområdet anser delegationen att skäl föreligger att frånga rekommendationen om 500 meter.

När det gäller transporter till och från täkt har Miljööverdomstolen (bl.a. i dom den 4 oktober 2007 mål nr M 9873-06) uttalat bl.a. följande. Vid lokaliseringsprövningen ska även transporternas inverkan på omgivningen beaktas.

Av de bullerberäkningar som redovisats i nu aktuella ärende framgår att bullret från E20 är väsentligt mycket högre än vad ljudet från täkttrafiken beräknas bli. Täcktrafiken kommer endast att utgöra en försumbar del av den totala trafiken på väg E20 och det är främst av- och påfarterna till E20 som kan komma att medföra ökade störningar för boende i närområdet. Genom beslut daterat den 26 maj 2010 har Trafikverket fastställt att det ska byggas en hel trafikplats i Hästeryd med gång- och cykelväg genom hela trafikplatsen. Detta är också i enlighet med vad exempelvis miljöskyddsnämnden förespråkade, för att undvika tunga transporter på den nya lokalvägen. Således kommer tung täkttrafik inte att behöva gå på lokalvägen väster om E20 mot Alingsås.

Däremot kommer trafiken som passerar förbi boende vid den planerade nya trafikplatsen att utökas väsentligt. Ljudbilden kommer att förändras främst för fastigheterna Hästeryd 1:2, 1:3 och 1:17 men även för andra längre bort liggande fastigheter i detta område. Vid ett maximaluttag beräknar bolaget att det per arbetsdag ska gå ca 105 fordon ut från täkten plus returtransporter. Detta blir vid normalproduktion ca 52,5 fordon plus retur. Transporter i riktning mot Göteborg samt returerna norrifrån kommer dock inte att behöva passera ovan nämnda fastigheter. Det ytterligare tillskott som trafiken

från bergtäkten kommer att medföra har vid beräkningar visat sig innebära att de ekvivalenta ljudnivåer som normalt föreskrivs som acceptabla för vägtrafikbuller inte kommer att överskridas även med maximala antal transporter till och från bergtäkten inberäknat.

Även om täktverksamheten således kommer att generera mer trafik förbi främst fastigheterna Hästeryd 1:2, 1:3 och 1:17, jämfört med den trafik som annars uppkommer vid på och avfart från E20, bedöms transporternas inverkan på omgivningarna inte vara av sådant slag och omfattning att lokaliseringen av täkten inte kan godtas. Delegationen har inte heller funnit skäl att i särskilt villkor begränsa transporterna såvitt gäller exempelvis vägar, veckodagar eller tid på dygn.

Sammanfattningsvis får platsen således anses som lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Miljöprövningsdelegationen gör bedömningen att lokaliseringen kan godtas.

Begränsning i tid och tillståndsgiven mängd

Enligt delegationen bör den maximalt tillåtna mängden berg som får brytas på platsen regleras i tillståndet. Av ansökan framgår att den uttagbara mängden berg i täkten är ca 5 miljoner ton berg. I beslutet ska därför även anges att tillståndet omfattar loss hållning av högst 5 miljoner ton berg.

Vad gäller frågan om tidsbegränsning av tillståndet gör miljöprövningsdelegationen följande bedömning. Praxis vad gäller täktverksamhet får anses vara att tillstånden som huvudregel alltid tidsbegränsas. I Naturvårdsverkets skrift *Prövning av täkter*, Handbok med allmänna råd (2003:1) s 36, anges också att täkttillstånd bör begränsas i tid.

Även efter det att regleringen av täkterna flyttats från 12 kapitlet miljöbalken till 9 kapitlet har denna praxis fortsatt att tillämpas. I förarbetena till ändringen (prop. 2004/05:129 s 74 f) anges dock bl.a. följande. "Täkter ska prövas enligt samma bestämmelser som gäller för övriga miljöfarliga verksamheter. Även i fortsättningen ska dock särskilda bestämmelser gälla för enbart täkter." Bland dessa särskilda bestämmelser nämns dock inget som rör tidsbegränsning av tillstånden.

Miljödomstolen i Vänersborg anger i dom den 20 augusti 2008 (mål nr M 1773-08) att för täktverksamhet, till skillnad mot övrig miljöfarlig verksamhet, råder mycket stark presumtion för tidsbegränsning då täktverksamhet avser uttag av en ändlig naturresurs och relativt ofta medför omfattande störningar för omgivningen. Miljödomstolen gör därefter en bedömning i det enskilda fallet och kommer fram till att det inte är lämpligt med ett icke tidsbegränsat tillstånd.

Miljöprövningsdelegationen anser att frågan om ett tillstånd ska tidsbegränsas eller ej ska bedömas på samma sätt för täktverksamhet som för övrig miljöfarlig verksamhet, dvs täktverksamhet ska inte per automatik alltid

innebära ett tidsbegränsat tillstånd utan endast om så är påkallat i det enskilda fallet.

Sökanden har i nu aktuella ärende yrkat att tillstånd ska ges utan tidsbegränsning. Bergtäkten är enligt delegationens mening väl lokaliserad, nära väg E20 med korta transportsträckor till närliggande expansiva områden med stort behov av bergmaterial. Visserligen kan, såsom ovan anförts, framförallt transporternas på- och avfarter från motorvägen ge upphov till störningar för några närboende. Dessa störningar och de motstridiga intressen för markanvändning som finns i täkten och dess närhet, anser delegationen inte vara av sådan karaktär och omfattning att de motiverar ett tidsbegränsat tillstånd.

Av handlingarna i ärendet framgår vidare att bergmaterialet i täkten är av god kvalitet och den tillgängliga volymen bedöms vara så stor att uttaget kan förväntas pågå under betydligt längre tid än vad som motsvarar sedvanlig tillståndstid för liknande täkter. Tillståndet får anses väl avgränsat vad gäller tillståndsgiven mängd, yta samt djup. Skäl att tidsbegränsa tillståndet föreligger således inte enligt delegationens mening och tillståndet ska därför gälla tills vidare.

Insyn

I ärendet har nu framkommit att det i samband med påbörjandet av arbetet med den nya lokalvägen skett avverkning av vegetation samt bortsprängning av berg som utgjort visst insynsskydd mot verksamhetsområdet. Närboende uppger att det som är kvar inte kan anses utgöra tillräckligt insynsskydd. Delegationen konstaterar, efter att ha besökt platsen, att sikten från framförallt fastigheten Hästeryd 1:8 visserligen förändrats och att det nu via öppningen i berget går att se det blivande verksamhetsområdet. Själva brytningsområdet är dock omgärdat av en bergsformation med viss vegetation högst upp. Något annat har inte framkommit än att denna kommer att behållas. Dessutom har bolaget åtagit sig att lägga upp avbaningsmassor på + 80 meter så att en 5 meter hög bullervall fås mot öster. Denna vall är tänkt att vara kvar under hela verksamhetstiden. Delegationen anser att insynsskyddande åtgärder är angelägna både med avseende på insyn och buller till den närliggande bostadsbebyggelsen och naturmiljön. Det finns därför skäl att förtydliga detta genom att komplettera med ett villkor som just reglerar förekomsten av insynsskydd runt själva brytningsområdet.

Det är dock inte nödvändigt att insynsskydd måste bestå av befintlig vegetation utan även andra former av insynsskydd t.ex. plank, uppställning av containrar eller naturliga alt. tillskapade nivåskillnader i terrängen kan vara godtagbara. Ett nytt villkor (villkor 4) ska därför föreskrivas enligt följande.

4. Tillfredsställande insynsskydd runt brytningsområdet ska finnas under hela brytningsperioden.

Buller/Vibrationer/Damm

Sedan Länsstyrelsens beslutsförslag har, som ovan nämnts, sprängts en passage genom bergsformationen öster om tälten. Det har ifrågasatts huruvida denna förändring innebär ändrade förutsättningar vad gäller bland annat buller från tälten. Av kompletterande yttrande från ÅF Ingemansson, daterat den 27 september 2010, framgår dock att denna passage inte påverkar de ekvivalenta ljudnivåerna från den planerade täktverksamheten på ett negativt sätt. Delegationen finner inte anledning att ifrågasätta detta.

Synpunkter har även framförts om brister i befintlig bullerutredning, bland annat att allt är baserat på beräkningar och att det bör krävas kontrollmätning viss tid efter att verksamheten påbörjats. Länsstyrelsen har i villkor 5 (numera villkor 6) föreskrivit att angivna ekvivalentvärden ska kontrolleras genom immissionsmätningar eller närfältsmätningar med beräkningar och att sådan kontroll ska ske inom 6 månader efter att verksamhet påbörjats. Detta är i enlighet med vad som brukar föreskrivas och delegationen finner inte anledning att föreskriva strängare krav på kontroll i detta fall.

Vidare har närboende påtalat att fastigheten Hästeryd 1:60 inte omfattas av den bullerberäkning som getts in i ärendet. Utifrån de beräkningspunkter som används i bullerutredningen har beräkningsresultaten och ljudsituationen vid ett antal exempel på bullersituationer redovisats. Resultaten från bullerutredningen redovisas på sk bullerspridningskartor med ISO-decibel nivågränser för hela verksamheten eller delar av anläggningen i drift. Av dessa kartor finns påverkan av respektive bullersituation redovisade på samtliga berörda fastigheter inklusive Hästeryd 1:60. Om någon ytterligare fastighet ska utgöra en av beräkningspunkterna fastställs lämpligast i kontrollprogrammet. Värsta fallet för bostaden på fastigheten Hästeryd 1:60 är exempelvis etapp 1, som innebär normal produktion och borrhaggregatet på +100 m. ISO-kurvan för 50 dBA tangerar då fastigheten.

Delegationen har förståelse för närboendes oro gällande bland annat buller. De bullervillkor som föreslagits stämmer emellertid helt med de nivåer som enligt Naturvårdsverkets riktlinjer ska tillämpas på nyetablerad industri. Dessa nivåer klarar bolaget även att innehålla vid merparten av bostadsfastigheterna i området enligt den bullerutredning som gjorts. Det är endast vid fastigheten Hästeryd 1:3 som ett överskridande beräknats under etapp 1. Vid denna etapp tangeras även, som ovan nämnts, 50 dB (A) vid fastigheten Hästeryd 1:60. Detta är emellertid beräknat vid ett värsta fall scenario, dvs då det råder medvind och allting är i drift samtidigt. Av Ingemanssons bullerutredning framgår även att det finns möjliga åtgärder att vidta om det skulle bli aktuellt.

Enligt det bullervillkor som föreslagits ställs krav på att sökanden vid sin verksamhet innehåller angivna bullernivåer. Kravet gäller från den tidpunkt sökanden väljer att ta tillståndet i anspråk. Sökanden måste således dessförinnan försäkra sig om att tillräckliga försiktighetsmått har vidtagits för att värdena ska kunna innehållas vid samtliga fastigheter. Miljöprövningsdelegationen anser inte att det finns skäl att i villkor särskilt ange att sökanden

ska ha vidtagit åtgärder för säkerställande av att begränsningsvärdena kan innehållas eller att uttryckligen ange på vilket sätt eventuella skyddsåtgärder ska vidtas.

Det har inte framkommit några skäl att föreskriva strängare begränsningsvärden på grund av ofta återkommande ljudimpulser, såsom exempelvis vid skutknackning. Dock anser delegationen att ett villkor ska uppställas som reglerar när på dygnet starkt bullrande verksamhet som exempelvis krossning, borrar, sprängning och skutknackning får bedrivas. Ett nytt villkor enligt följande ska därför föreskrivas.

7. Starkt bullrande verksamhet såsom krossning, borrar, sprängning och skutknackning får bedrivas endast helgfria vardagar måndag till och med fredag kl 07-18. Utlastning, transporter och annan mindre bullrande verksamhet får bedrivas på andra tider.

De villkor som föreslagits av Länsstyrelsen, beträffande sprängning, damning, vibrationer och luftstöt vågor får anses väl avvägda och spegla den praxis som gäller på området. Skäl att föreskriva kompletterande eller strängare villkor föreligger inte.

Efterbehandling

Efterbehandlingen avses att ske genom att utforma slänterna som avsatser där möjlighet ska finnas för etablering av växtlighet. I efterbehandlingsplanen finns ingen tydlig angivelse av pallarnas höjd mellan avsatserna. Den översta pallens höjd bör ur säkerhetssynpunkt vara låg, max 2 m. Utformningen av efterbehandlingen ska även i övrigt utformas med normala säkerhetsåtgärder.

Delegationen anser att ytterligare villkor gällande efterbehandling av täkten ska föreskrivas, i enlighet med vad som är brukligt för liknande täktverksamheter.

16. När täktverksamheten har upphört ska området städas och alla maskiner, upplag och anordningar för verksamheten tas bort om inte tillsynsmyndigheten medger annat.

17. Massor från andra områden får inte, utan tillsynsmyndigheten medgivande, användas till efterbehandling.

18. I området får efter avslutad verksamhet inte finnas uppenbara säkerhetsrisker

Vatten

Verksamhetsområdet för täkten kommer att ligga inom den yttre skyddszone för Färgens ytvattentäkt. Det föreslagna villkoret om sedimentationsdamm (villkor 14) får enligt delegationens mening anses tillräckligt för att skydda vattenmiljön nedströms. Det vatten som avleds till recipienten efter sedimentationsdammen och oljeavskiljaren ska inte vara grumligt eller för-

orenat med olja. Bolaget har åtagit sig att kontrollera vattenkvaliteten i diket/bäcken inom ramen för kontrollprogrammet. Skäl att uppställa ytterligare krav föreligger inte.

Med hänsyn bland annat till vad som framkommit i ärendet rörande avsaknaden av större vattenförande sprickor i området kring tälten samt då verksamheten kommer att bedrivas ovan grundvattenytan bedömer miljöprövningsdelegationen att det inte föreligger någon beaktansvärd risk för påverkan från tälten på vattenkvaliteten i närliggande brunnar. Med hänsyn till vad närboende anfört bör dock eventuell påverkan på närliggande brunnar följas upp genom kontroll av kvaliteten på brunnsvattnet. Hur ofta sådan kontroll ska ske samt i vilka brunnar prover ska tas bör regleras inom ramen för kontrollprogrammet. Ett tillägg till villkor 19 ska göras enligt följande.

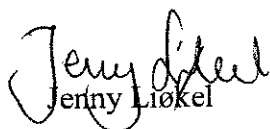
19. /.../ Programmet ska bl.a. omfatta provtagning av vattenkvaliteten i närliggande brunnar.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till Miljödomstolen, se bilaga 2, (formulär nr O 25).

I detta ärende har länsmiljöingenjören Per-Olof Martinsson, miljöskyddsenheten, varit beredande och beslutande. I den slutliga handläggningen av Länsstyrelsens yttrande har även deltagit företrädare för naturvårdsenheten, samhällsbyggnadsenheten, kulturmiljöenheten och vattenvårdsenheten.

Miljöprövningsdelegationens beslut har fattats av ordföranden Jenny Liökel och miljösekreteraren Lena Thulin Plate.

Jenny Liökel

Lena Thulin Plate

Bilagor

Översiktskarta (1)

Exploateringsplan (2)

Beslut om kungörelsedelgivning och hur man överklagar (3)

Allmän information för täktverksamhet (4)

Kopia av beslutet med karta över verksamhetsområdet till

Naturvårdsverket

Trafikverket

Skogsstyrelsen

Lantmäterimyndigheten

Skatteverket, Skattekontoret Uddevalla, Fastighetssektionen. Box 563. 451 22 Uddevalla

Miljöskyddsnämnden i Alingsås kommun

Kommunkansliet i Alingsås kommun

Ingvar Holmström, ombud: Anna Birgersson, Advokatfirman Åberg & Co, Box 16295, 103 25 Stockholm

Thomas Blomgren, Kyrkvägen 39, 441 60 Alingsås

Magnus Johansson, Hemsjövägen 97, 44196 Alingsås

George och Ann-Charlotte Richardson, Gärdsgårdsvägen 1, 441 90 Alingsås

Tomas McKelvey, Gamla Kungsvägen 19, 441 96 Alingsås

Gunnar Holmström, Hemsjövägen 92, 44196 Alingsås

Släviksvägens samfällighetsförening c/o Anders Hansson Släviksvägen 19, 441 96 Alingsås

Stig Karlsson, Rydvägen 4b, 441 96 Alingsås

Hemsjögruppen@hasteryd.net

Naturskyddsföreningen i Alingsås, Ingvar Andersson, Svarteviksvägen 15, 441 91 Alingsås

Gudrun och Bengt Holmquist, Rösevägen 4, Lycke, 441 96 Alingsås

MPD (ordförande, sakkunnig och MS)

P-O

DRK

Pärmen

100%

100%

100%

100%

Tillhör Miljöprövningsdelegationens
beslut dnr 551-81676-2009

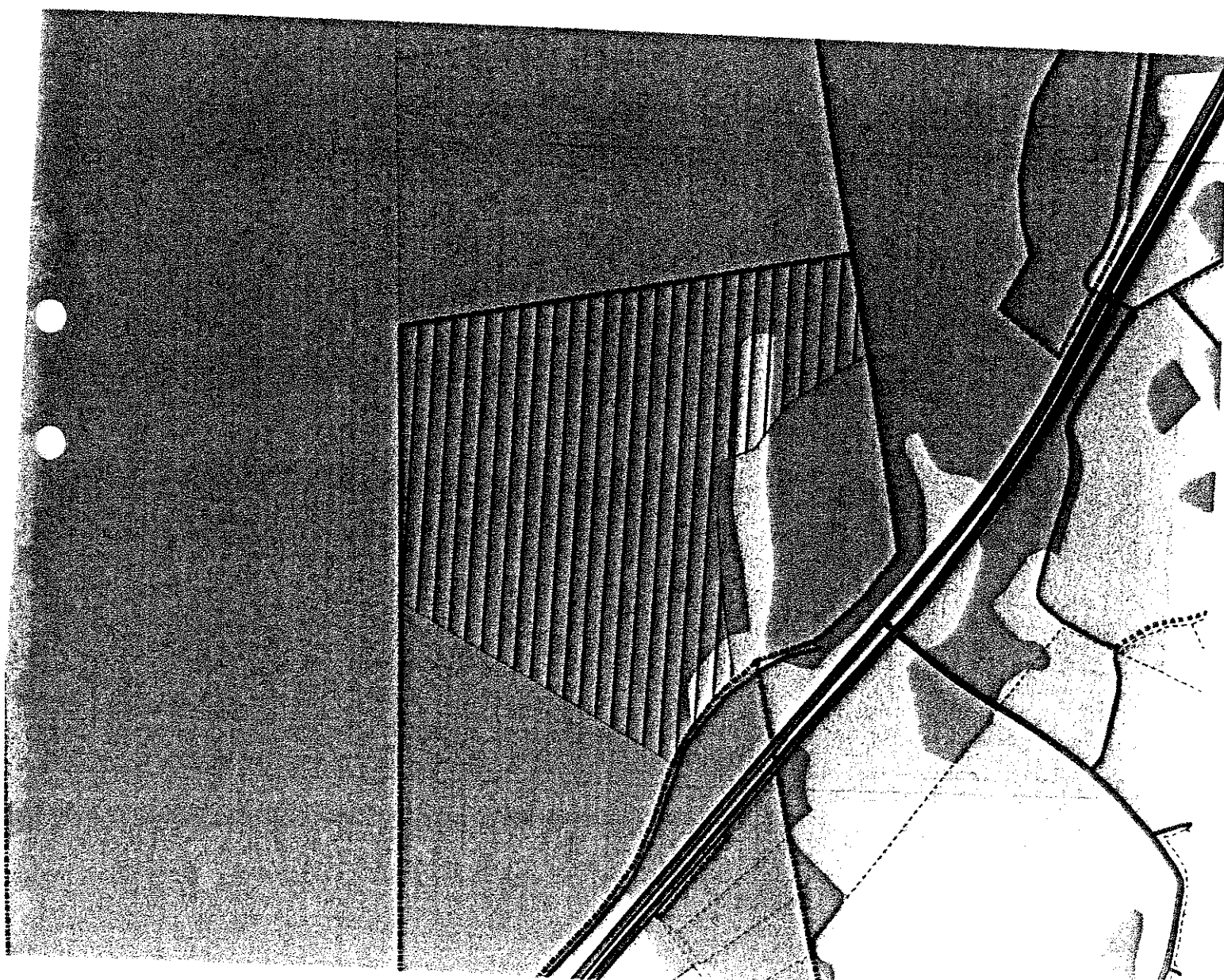
Bergtäkt på fastigheten
Österbodarna 1:9
i Alingsås kommun

Dossiernummer 1489-30

Koordinater:

X: 6420798

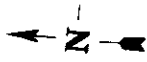
Y: 1302917

Tillhör miljöprövningsdelegationens
beslut dnr 551-81676-2009

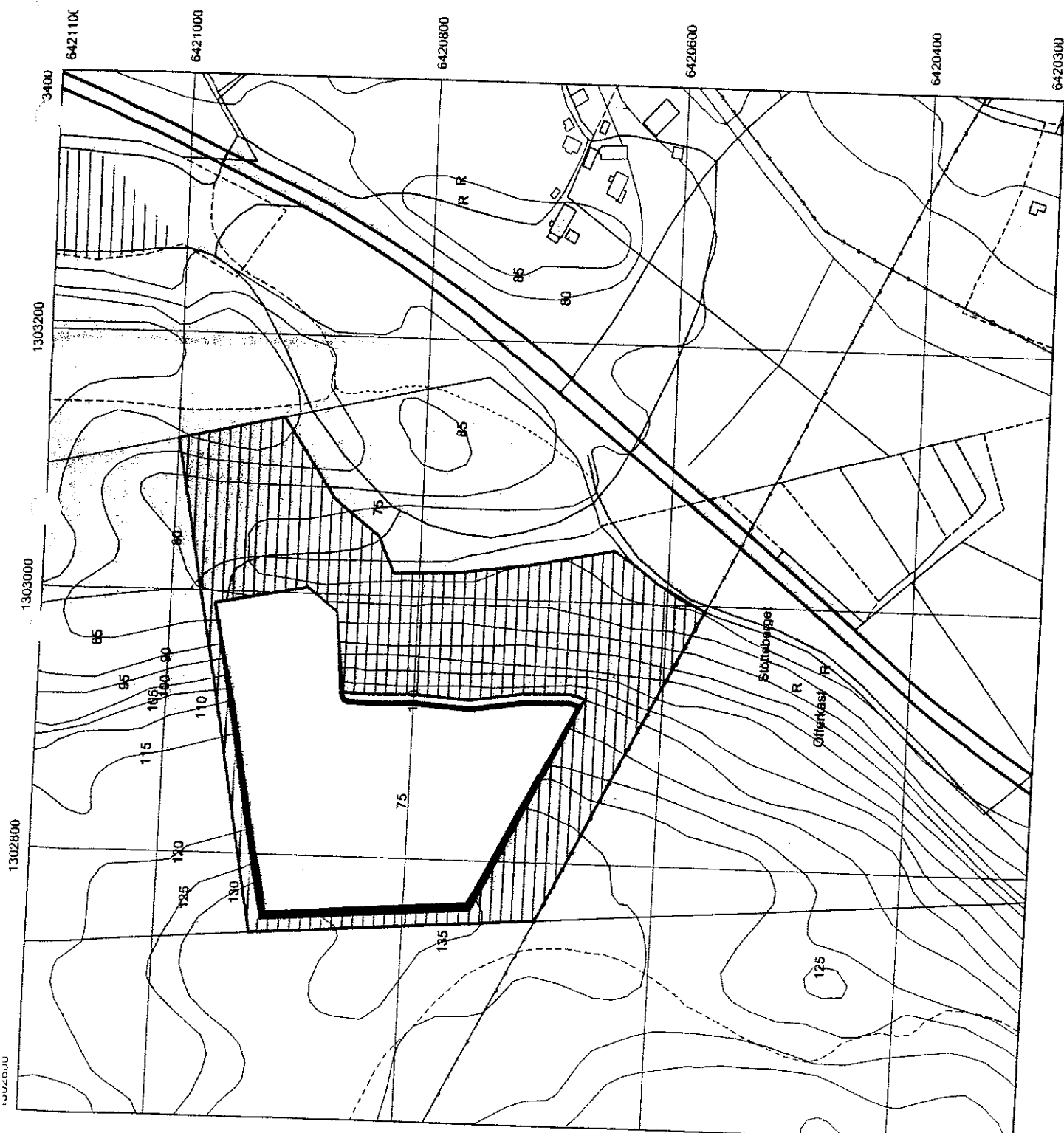
Bergtäkt på fastigheten
Österbodarna 1:9 i Alingsås kommun

Dossiernummer 1489-30

	Brytningsområde
	Verksamhetsområde
	Husbyggnad
	Uthus / industribyggnad
	Höjdkurvor, 5 m ekvidistans
	Fomlämning
	Planerad lokalväg, ungefärlig sträckning
	Allmän väg, skilda körbanor
	Väg
	Traktörväg
	Gångstig
	Fastighetsgräns
	Kraftledning
	Bäck eller dike
	Vatten
	Lövskog
	Barr- och blandskog
	Annan öppen mark
	Odlad mark
	Sankmark

Bergtäkt Hästeryd
Exploateringsplan
2009-09-01
Skala 1:3 000
SWEROCK
Anders Persongatan 2, 401 80 Göteborg
Telefon: 031-700 85 79
E-post: monica.soldinger@swerock.se

1

2

3

4

Hur man överklagar - dom i mål som har överklagats till mark- och miljödomstolen

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen. Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen inom tre veckor från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Mark- och miljööverdomstolen fordras att prövningstillstånd meddelas. Mark- och miljööverdomstolen lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast.

Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.